AZTAG
JOURNAL ARMÉN. QUOTIDIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս.Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՈՒՐԲԱԹ ՄԱՅԻՍ 1933 | 5 | ՁԵՌՔԷ ՀԱՍՏ 2.50 Ս.Դ.

Է. ՏԱՐԻ | Ամեն առաքում պետք է բնել բերքիս ցուցակին հատկին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չնուաստարկուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 42 (880)

ՍԻՒՐԻՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ ԼՈՒԾՈՒԱԾ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԻՆՉՈ՞Ւ Կ'ԻՅՆԱՅ ՏՕԼԱՐԸ

Ինչպէս ըսինք մեր նախորդ խմբագրականով, տօլարի անկումին պատճառները պէտք չէ փնտռել քաղաքական կացութեան կամ ոսկիի պակասին մէջ։ Ամիս մը առաջ, դարձեալ, անվստահութեան հով մը փչեց, ցնցելով ամենահարուստ դրամատուներն անգամ։ Բայց նախագահ Ռուզվէլթ քանի մը օրուան ընթացքին փարատեց այդ անվստահութիւնը և տօլարը բարձրացուց իր իրական արժէքին։

Հիմայ ալ նոյնը կրնայ ընել նոր նախագահը։ Ամերիկայի մէջ ոսկիի պակասը խնդիր չկայ, որովհետև աշխարհի ոսկիի քանակին մեծագոյն մասը կը գտնուի Միացեալ Նահանգներու մէջ։ Հնչուն դրամի ահագին պահեստներ ունին Նիւ-Եօրքի դրամատուները։ Պաշտօնական վիճակագրութիւնները ցոյց կուտան որ Միացեալ Նահանգներու մէջ, ներկայիս 3,365,595,000 տօլարի մթերք մը կայ։

Սակայն հակառակ այս բոլորին, Ռուզվէլթ պէտք տեսաւ կամովին արժէքազրկելու տօլարը, հեռանալով ոսկի չափանիշի սկզբունքէն։

Այս կամաւոր արժէքազրկումի պատճառները մեկէ աւելի են։

Մէկ և կէս տարի առաջ, երբ Անգլիա ոսկի չափանիշէն հեռացաւ և սթերլինի գինը մինչազգային հրապարակի վրայ անկում կրեց, անգլիական արտադրութիւնները զօրաւոր մրցման մը սկսան ամերիկեան ապրանքներուն հետ։ Սթերլինը տօլարէն աւելի աժան ըլլալուն պատճառաւ մինչազգային առևտրական կեդրոն մը դարձաւ Անգլիան և ամբողջ ապսպրանքները ուղղուեցան Լոնտոնի։ Ասոր իբր անմիջական հետեւանք, Միացեալ Նահանգներու մէջ սկսաւ տնտեսական անօրինակ տագնապ, բազմաթիւ անգործութիւններ և 15 միլիոնի մօտ անգործներ ամբողջ կարօտ վիճակի մէջ։

Այս կացութեան մէկ գարմանն էր սթերլինի վերականգնումը; այսինքն ոսկի չափանիշի դրութեան որդեգրումը։ Ռուզվէլթ այս ուղղութեամբ աշխատանք չվնասեց, զօրաւոր դիմումներ կատարեց Անգլիոյ և պահանջեց սթերլինի վերականգնումը։ Սակայն անգլիական կառավարութիւնը չյօժարեցաւ, առարկելով որ նախ քան այդ, պէտք է կարգադրուին պատերազմական պարտքերը։

Այս անյաջողութենէն վերջ, ինչպէս կ'երևի, Ռուզվէլթ որոշեց միևնոյն զէնքով դիմադրել անգլիական մրցակցութեան, իջեցնելով տօլարի արժէքը։ Ուրեմն պարզապէս դրամական պատերազմի մը արդիւնք է տօլարի անկումը և կրնայ բարձրանալ միայն այն պարագային, երբ Անգլիա ևս վերադառնայ ոսկի չափանիշի հիմունքին։

Ասկէ դիւրաւ կը հետևցուի որ Ռուզվէլթ ռազմավարձ մը ըրաւ, ապառնալու համար Անգլիոյ։ Տօլարի արժէքազրկումով ամերիկեան արտադրութիւնները աւելի մրցունակ կը դառնան և աւելի ապառում կ'ունենան, մրցելով անգլիականին դէմ։ Այն ատեն Անգլիա կը մատնուի երկու տարի առաջուան անելին և գործազրկութիւնը կը լսապառնայ իր գոյութեան։

Նոյնը չըրա՞ւ Անգլիան մէկ և կէս տարի առաջ, լքելով ոսկեզրամի դրութիւնը։ Այսէկ վերջ ՍՊՔօվայի խորհրդաժողովը, որ դարձեալ ուղղուած էր Ամերիկայի դէմ։ Սոյն խորհրդաժողովին կը մասնակցէին անգլիական կայսրութեան բոլոր ներկայացուցիչները և կ'ուզէին ուրիշ երկիրներէն ներածում չկատարել։ Հաստատուած մաքսային պատնէշները արդէն շուտով կը փակէին Ամերիկայի բաց դռները անգլիական գաղթավայրերու առջև։

Ուրեմն, Ռուզվէլթի այս կարգադրութիւնը ռազմավարական փորձ մըն է, հարուածելու համար Անգլիան։

Տօլարի կամաւոր արժէքազրկումին ուրիշ մէկ պատճառն ալ պատերազմական պարտքերու գանձումին դիւրութիւն ստեղծելն է։ Ծայտնի է որ այսօր Անգլիա, Ֆրանսա և Իտալիա միլիառներով պարտքեր ունին Ամերիկայի։ Ֆրանսա բացառութիւն կազմելով Անգլիա և Իտալիա անցած դեկտեմբերին վճարեցին իրենց ժամանակները։ Սակայն անոնք ալ յայտարարեցին արդէն որ չպիտի կրնան վճարել քանի մը ամիս յետոյ պայմանաժամը լրացող ժամանակները։ Հետևաբար բոլոր պարտատէր կառավարութիւնները ալ կը պահանջեն պարտքերու խնդրին կարգադրութիւնը և դիւրութիւններ կ'ուզեն Ռուզվէլթէն։

Տօլարի արժէքազրկումով արդէն Ռուզվէլթ գոհացուցած կ'ըլլայ զանոնք, որովհետև արժէքէ իյնած տօլարով վճարելով իրենց պարտքերը, դիւրութիւններ ստացած կ'ըլլան։ Եւ Ռուզվէլթ մինչև անգամ յայտարարեց որ արծաթ դրամով իսկ պիտի ընդունի պարտքի մասնակի վճարները։ Ասոր համար 100 միլիոն տօլարի արժէք ունեցող արծաթ դրամներու քանակը որոշուած է բարձրացնել 250 միլիոնի։

Ի՞նչ պատճառներու արդիւնք ալ եղած ըլլայ, տօլարի անկումը տարաբաց մինչազգային անտեսական հրապարակը։ Այսօր ոսկեզրամի դրութիւնը կը պահեն միայն Ֆրանսան և Զուիցերիան, որոնց ֆրանքներուն փոխարժէքը ոսկի չափանիշով երաշխաւորուած է։ Եթէ Ամերիկան և Անգլիան ոսկի չափանիշը չվերահաստատեն և ներկայ դրութիւնը շարունակուի, ֆրանսական և զուիցերիական ֆրանքներն ալ չպիտի կրնան պահել իրենց արժէքը։

Բոլոր դրամներու ապագան անորոշ է։ Եթէ մեծ տէրութիւնները համաձայնին և վերադառնան ոսկի չափանիշի դրութեան, այն ատեն կը բարձրանան արժէքները այսօրուան արժէքազրկուած դրամներու, իսկ եթէ շարունակուի տնտեսական ներկայ պատերազմը, անխուսափելիօրէն դէպի անանկութիւն պիտի առաջնորդուին արդի տնտեսութիւնները։

Մրլազգային վարիչները պիտի լսե՞ն արդեօք այդ ահազանգը և վերջ տա՞ն դրամներու այս ալեկոծ վիճակին։

Տպաւորութիւններ Պէյրութի Դպրոցներէն

«Ազդակի Պատուարժան Խմբագրութեան եղած խոսում ըր կատարելու հաճոյքը կ'ունենամ։ Վերջին ամիսներու ընթացքին, Ուսումնական Տոռհուրդի անդամները պատեհութիւն գտան այցելել Պէյրութի Ազգային վարժարանները, թէ՛ գնահատութեան ու քաջալերութեան հարկ ըր վճարելու համար բազմաթիւ մաքի մշակներու ա. րանք լուռ, ու չատ պարագաներու մէջ գիտակից զոհողութեամբ, կուտան ինչ լուացողն բան ար ունին ազգին մանուկներուն, թէ՛ ալ վիճակները մեզի ճանչցած, իրականութիւնները աւելի չօշափելի ձևով հասկցած ըլլալու, դպրոցական աշխատանքներուն ներկայ գանելու և անոնց զանազան խնդիր ներով հետաքրքրուելու մաքով։

Հոս, հանրութեան դպրոցական տեղեկագիր մը ներկայացնելէ աւելի — ինչ որ բան պատրաստի կատարուած է հարկ եղած տեղը — կը փորձենք գրի առնել մեր տպաւորութիւնները իշենց ընդհանուր գիծերով։ Բաւարար սեպուի միայն վիճակագրական կարդով, հետաքրքրութեանց գոհացում տալու համար, յառող բերել, թէ Պէյրութի մէջ ունինք 13 ազգային վարժարաններ, որոնց 5 համր 300—400 ուսանող ունին իրենք քանչիւրը, 3 համր՝ 100—200, իսկ մրնացածները՝ 100էն պակաս, մինչև 40։ կը կատարուին 9 համր հոգաբարձութիւններով, մեսները՝ թաղականութիւններով։ կը պաշտօնավարեն 80 ուսուցիչ ուսուցչուհիներ, որոնց կէսէն քիչ մը աւելին՝ այս վերջիններէն։ Բոլոր դպրոցներու մէջ կան 86 դասարաններ, մանկապարտէզն ու նախակրթարանը միասին առնուած։ Միայն 3 դպրոցներ ունին նախակրթարանի բոլոր դասարաններն ալ։ Ուսանողների քնդհանուր թիւը կը մօտենայ 2500ի, մանչերու մեծամասնութեամբ։ Համազումար պիւտճէն կը հասնի 19000 ոսկիական ֆունտի, որուն տասնամեայ մէկ մասը Հ. Բ. Ը. Մ.էն։ Առանց բացի պիւտճէ հաւասարակշռող հոգաբարձութիւն քիչ է, չըսելու համր՝ թէ չկայ։ Մտիկ սիջինով, գրեթէ 8 տուր. ֆունտի տակս կ'ըլլայ տարեկան, ղուռ գլուխ։ Այս միջինին չուրջ, երկու ծայրայեղութիւնները կը հասնին 20 տուր. ֆունտի՝ մէկ կողմէն՝ մինչև 6, 5, նոյն իսկ 3—5՝ միւս կողմը։ Այսքան կը տատրութիւնի ծախսուած գումարը դպրոցէ դպրոց։

Դպրոցները, իրր նիւթական միջոց, հայ յառազոյն դպրոցներուն հոգիւ հեռաւոր նմանութիւնները կրնան յիշեցնել։ Միայն Ս. Նշան եկեղեցւոյ գպրոցը բախտաւոր է կանոնաւոր սենեակներ ու կահաւորանք ունենալու մէջ։ Միւսներուն եթէ բոլորն ալ տախտակէ տաղտուկներ չեն, հազիւ 2—3 հատին համար կարելի է ըսել թէ քիչ չատ յարմար պատպարաններու մէջ տեղաւորուած են։ Շատեր ստանց խղաւարի, կամ եթէ բակ ունին՝ առանց չրկապատի, ներսը դուրս դասարաններուն յատակը հողհատարակէս, որ եթէ ձմեռը ցեխով կ'ողողուէ դասարաններն ու անհաճոյ կը դարձնէ բակը, ամառն ալ՝ անշուշտ փոշիով։ Վրանին թիթեղէ ծածկոյթով պատերը բաց ուածքներով, ցուրտին՝ անձրեւին ամառուան օդին ենթակայ։ Ու ամենաշող խեղճ, խեղճ ամէն իմաստով։ Միևնոյն արահին մէջ երբեմն 2—3 դասարան։ Եթէ միջնորմներ կան, ատոնք ալ կա՛մ տախտակով թիթեղով յարմարցուած, կամ կէս բաց կէս գոց։ Դասարանի կեանքը չի կրնար ինքն իր մէջ ամփոփուիլ։ Ուսանողներուն ուշադրութիւնը միշտ մրցող հետաքրքրութիւններ կը գտնէ միջնորմին եաեի կողմի անցուդարձերուն մէջ։ Դասարաններ կան որոնց երթեւեկը քովինին մէջէն կը կատարուի։ Ամէն կարելի միջոց դասարանի մը վերածուած օգտագործուած է։ Հազիւ հատակի մրբելու գործը գծող տախտակէ բաժանումին մէկ կողմը թուաբանութեան դասը կ'ուսանդուի, մինչ միւս կողմը մանկապարտէզի խաղեր կամ երգի դաս ունին, ուրուն կը մասնակցին մրմիւնով կամ մատով, իսկ դասարանի ուսանողներն ալ։

Այսպիսի անհրապոյր, գեղեցկագոյն գգացումներու բոցաստ՛ղ իսկ, միջավայրի մը մէջ քնականաբար դժուար պիտի ըլլայ ազդ մէջ մշակել ընտրագոյն նկարագիրը՝ ըլլալու հանդարտ, անազմուկ, հազուստ կապուտին խնամող, մարդութեան հոգածու, կարգ ու կանոնի նախանձախնդիր։ Բայց ինչ որ կրթութեան ազդեցութիւնը ցոյց կուտայ այդ ազդ վրայ, այն է՝ որ անոնք աւելի կանոնաւոր կը թուին քան որ իրե ց միջավայրը պիտի թոյլատրէր։

Նոյն պակասը դպրոցական առարկաներու մէջ։ Դասագրքերու պակասը, իրենց տեսակներու բազմազանութեան մէջ, ամենէն յայտնին պիտի սեպուէր։ Բոլոր նախակրթարաններու ծրագրի նոյնութիւնը չատ հեռաւոր բաղձանք մը կրնայ նկատուիլ։ բայց գէթ գործածուած դասագրքերու մէջ, հայերէն թէ օտար լեզուներու կամ գիտութեանց, այսքան այսքան այլազանութիւն պէտք չէր գանուէր։ Տեղեր ալ կան ուր դասագրքերու չգոյութեան կամ ընարութեան դժուարութեան բերումով, ուսուցիչը կամ անօրէնը ինք իրմէ տետրակներու մէջ գրի կ'առնէ դասընթացքը։ Բարեհաներու կամ գիտական պիտոյքներու պէս առարկաներ միշտ պակաս։ Չկան մանաւանդ գրատեղաններ։ Որքան դասարաններ կը մտնենք ուր ազգ գրքերին պաշտօնեաներու մէջ պահել սիրուած են, ազգեւնին գրատեղան մը չունենալուն համար, կամ ունեցած գրատեղանն ալ կիսկատար ըլլալուն։ Երբ գրել հարկ ըլլայ, կ'ուխտարին իրենց ծունկերուն վրայ, դէպի առաջ հակած, կամ գետինը ծունկի կուգան ու կը գրեն նստարանին վրայ։ Կը հանդիպինք դպրոցի մը, ուր գրատեղանները դասարաններու միջև փոխն ի փոխ կը պտծուին։ Մինչ ուսանք այդ գրատեղան ներու առջև հրանդ կր պատրաստեն, ուրիշներ ոտքի վրայ՝ չորսուած դասկ՛ըննեն։ Որքա՜ն կարօտն ունին փոքրիկները մանկապարտէզի խաղի առարկաներուն։ Նոյն իսկ ձեռական աշխատանքի հատարակ խաւաքարդները կր պակսին իրենց։ «Մտնողք չեն կրնար վճարել» կ'ըլլայ ուսուցչուհւոյն պատասխանը։

Այսպիսի անձկութեանց մէջէն ճամբայ պիտի բանայ ուսուցիչը։ Գոչուած է անկրդի, վարչի, խորշակներով հարուածուած տեղեր պարէզ մշակել ու ծաղիկներ հասցնել։ Ցանդուածքիւնը անհատապէս տակոսով կախում ունի միայն իր անձնական կարողութենէն ու ճիգէն։ Անոր համար ինք կեդրոնն է ամէն գործունէութեան։ Դիրքերու՝ հատմատութիւնը կորսուած է ուսանողի ուսման առարկայի և ուսուցչի միջև։ Նախաձեռնած՝ կատարեալ հակակշռուած գործունէութեան տեղ, աւելի չատ բան կախում ունի ուսուցչի ձեռներեցութենէն և օրէ օր ժամէ ժամ ծրագրելու գործելու կարողութենէն։ Ուրիշ գործի անհրաժեշտութիւնը, ուժերու աւելորդ վատնումը, անհանդարտ վազք մը դպրոցներու մէջ։ Ընթացքի այս դրութիւնը ցնցումներ կատաց ուսուցչի ջիղերուն։ Եւ զայս ամբողջու համար չունի իսկ նիւթական բատարութիւն։ Շատ տեղեր 10—15 սուրիականի ուսուցիչ ուսուցչուհիներ կան։ Դէթ այս ամսականները կանոնաւոր սատանային։ Ճակատագրականութենէ սարքեր տեսակ հավակերպում մըն է այս, որ կացութեան կը տանի տոկունութեամբ ու բարոյական կորովով մը որ միայն ինքն կրնայ բացատրել իր կեանքով։

Այս բոլորին մէջտեղը կեցած է հայ ծնողը։ Անշուշտ, նպատատուր, բայց իր ուսման պայմանը եղող դրութիւն մը իր չուրջը։ Դժուար չէ ուրուագծել իր նկարագիրը որ ճիդ կը յարմարի իր միջավայրի չորագին. բայց կը համոզուինք որ գեռ ունի բան մը որ զինք կ'որոշէ իր չուրջ սարքուած դրութենէն ու ինչ չի սարսր անոր բնութեան ցցուն գիծերը տակաւ անդրոյնանան, խամրելին անհետանին։ Ատուներուս մէջէն երկարող յատկերներ։ Սիրտ կը խայտայ անոնց տեսքով։ կեանք կայ այս թիթեղէ տանիքներու ներքև։ Գոցէք, անպայման տեսէք այդ տղաքը, քնքուշ, անուշիկ ծաղիկներ որ փորձերու ներքևէն գլուխ կ'երկարեն առաւօտեան ցոդր բիսկուս արևէն ճառագայթ մը ձեռնլու։ Զարձակներու մէջ, բայց միշտ տղու յատուկ զուարթութեամբ։ Ճաշի ծրարնուն մէջ հաց, ձիթապտուղ, չոր թուզ, բայց այսերը կարմիր, ու նայուածքնուն մէջ ատգերէն փոխ առնուած ինչ մը կարծր ժայռերու ճեղքերէն անթիթ գլուխ բարձրացնող կենդանութիւնը գարնան։

(Շար.) ՅԻՒԶԱՆԴ ՆՂԻԱԵԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՎԱԽԵՐ

Սարսուռ մը վախի, նորէն կը ցնդէ գանգուածները։ Սահմռկեցուցիչ ուրուական մը սկսաւ ձև առնել մտղովուրդներու երևակայութեան մէջ. ահաբեկելով ամենէն արիասիրտն իսկ։ Հանրային կարծիքը հասաւ գրգռութեան գերագոյն աստիճանին, երբ պատերազմի չշուկները փոխադրուեցան թերթերու սիւնակներ։ «Պատերազմ» բառը կ'բաչէր անպլիտի լրագրող մը, ատարեց Լոնտոնը երկրաշարժի մը պէս»։

Բաղաքական և դիւանագիտական աշխարհը, սարսափած դէպքերու յանկարծական գահավիժումէն անդոհի մատնուեցաւ և կրկնապատկեց իր ճիգերը։ Հռովմ, Պերլին, Փրնա և Վաշինկթըն մղովրդային ատցուատգով «բաղնիքի ճամբաներ գարձան», գիւանագէտներու այս եռուզեռը, աշխարհի հանրային կարծիքը հանդարտեցնելու համար, իրենց յայտարարութիւններով սահեցին աւելի գրգռուած վիճակ մը։ Ու հիմա Ռուզվէլթի, Մաքտօնալտի, Մուսոլինիի բռնազբօսիկ ճիգերով արդեօք պիտի կրնան պատերազմի ճիւռը ժամանակի մը մէջ գիրկ կ'առնէ դասընթացքը։ Բարեհաներ ալ կան ուր դասագրքերու չգոյութեան կամ ընարութեան դժուարութեան բերումով, ուսուցիչը կամ անօրէնը ինք իրմէ տետրակներու մէջ գրի կ'առնէ դասընթացքը։ Բարեհաներ կամ գիտական պիտոյքներու պէս առարկաներ միշտ պակաս։ Չկան մանաւանդ գրատեղաններ։ Որքան դասարաններ կը մտնենք ուր ազգ գրքերին պաշտօնեաներու մէջ պահել սիրուած են, ազգեւնին գրատեղան մը չունենալուն համար, կամ ունեցած գրատեղանն ալ կիսկատար ըլլալուն։ Երբ գրել հարկ ըլլայ, կ'ուխտարին իրենց ծունկերուն վրայ, դէպի առաջ հակած, կամ գետինը ծունկի կուգան ու կը գրեն նստարանին վրայ։ Կը հանդիպինք դպրոցի մը, ուր գրատեղանները դասարաններու միջև փոխն ի փոխ կը պտծուին։ Մինչ ուսանք այդ գրատեղան ներու առջև հրանդ կր պատրաստեն, ուրիշներ ոտքի վրայ՝ չորսուած դասկ՛ըննեն։ Որքա՜ն կարօտն ունին փոքրիկները մանկապարտէզի խաղի առարկաներուն։ Նոյն իսկ ձեռական աշխատանքի հատարակ խաւաքարդները կր պակսին իրենց։ «Մտնողք չեն կրնար վճարել» կ'ըլլայ ուսուցչուհւոյն պատասխանը։

Այսպիսի անձկութեանց մէջէն ճամբայ պիտի բանայ ուսուցիչը։ Գոչուած է անկրդի, վարչի, խորշակներով հարուածուած տեղեր պարէզ մշակել ու ծաղիկներ հասցնել։ Ցանդուածքիւնը անհատապէս տակոսով կախում ունի միայն իր անձնական կարողութենէն ու ճիգէն։ Անոր համար ինք կեդրոնն է ամէն գործունէութեան։ Դիրքերու՝ հատմատութիւնը կորսուած է ուսանողի ուսման առարկայի և ուսուցչի միջև։ Նախաձեռնած՝ կատարեալ հակակշռուած գործունէութեան տեղ, աւելի չատ բան կախում ունի ուսուցչի ձեռներեցութենէն և օրէ օր ժամէ ժամ ծրագրելու գործելու կարողութենէն։ Ուրիշ գործի անհրաժեշտութիւնը, ուժերու աւելորդ վատնումը, անհանդարտ վազք մը դպրոցներու մէջ։ Ընթացքի այս դրութիւնը ցնցումներ կատաց ուսուցչի ջիղերուն։ Եւ զայս ամբողջու համար չունի իսկ նիւթական բատարութիւն։ Շատ տեղեր 10—15 սուրիականի ուսուցիչ ուսուցչուհիներ կան։ Դէթ այս ամսականները կանոնաւոր սատանային։ Ճակատագրականութենէ սարքեր տեսակ հավակերպում մըն է այս, որ կացութեան կը տանի տոկունութեամբ ու բարոյական կորովով մը որ միայն ինքն կրնայ բացատրել իր կեանքով։

Այս բոլորին մէջտեղը կեցած է հայ ծնողը։ Անշուշտ, նպատատուր, բայց իր ուսման պայմանը եղող դրութիւն մը իր չուրջը։ Դժուար չէ ուրուագծել իր նկարագիրը որ ճիդ կը յարմարի իր միջավայրի չորագին. բայց կը համոզուինք որ գեռ ունի բան մը որ զինք կ'որոշէ իր չուրջ սարքուած դրութենէն ու ինչ չի սարսր անոր բնութեան ցցուն գիծերը տակաւ անդրոյնանան, խամրելին անհետանին։ Ատուներուս մէջէն երկարող յատկերներ։ Սիրտ կը խայտայ անոնց տեսքով։ կեանք կայ այս թիթեղէ տանիքներու ներքև։ Գոցէք, անպայման տեսէք այդ տղաքը, քնքուշ, անուշիկ ծաղիկներ որ փորձերու ներքևէն գլուխ կ'երկարեն առաւօտեան ցոդր բիսկուս արևէն ճառագայթ մը ձեռնլու։ Զարձակներու մէջ, բայց միշտ տղու յատուկ զուարթութեամբ։ Ճաշի ծրարնուն մէջ հաց, ձիթապտուղ, չոր թուզ, բայց այսերը կարմիր, ու նայուածքնուն մէջ տատղերէն փոխ առնուած ինչ մը կարծր ժայռերու ճեղքերէն անթիթ գլուխ բարձրացնող կենդանութիւնը գարնան։

(Շար.) *ՅԻՒԶԱՆԴ ՆՂԻԱԵԱՆ*

Նաև Իտալիա կ'ամբաստանէ Ֆրանսան, իր տահմանը թնդանօթներու եւ բերդերու չղթայով մը չրչապատած ըլլալուն համար։ Իսկ Ֆրանսան իր կարգին կ'ամբաստանէ Իտալիան Հունգարիոյ և Աւստրիոյ ռազմանիւթեր, թունաւոր կազեր, պատերազմական օգտակար ներժուժելուն համար, որովհետև Սէն Ժերմէնի դաշնագրով արգիլուած է վերոյիշեալ երկու երկիրներուն ռազմանիւթ ներածել։

Այսպէս, զանազան ճամբաներով պալքանները սպառազինուած են, կայծ մը, և տակ վառօդի տակար կր բռնկի, և անոր պատ՛ճ՛ւնը...

* *

Նախապատերազմեան անբախտ Երեռեակ Դաշնակցութիւնը (Triple Alliance)ներէն ձև կ'առնէ, Գերմանիոյ, Իտալիոյ և Աւստրօհունգարիոյ միջև։ Հիթլերեան դիկտատուրայի հաստատումը Գերմանիան չատ մօտ բերաւ Ֆաշիստ Իտալիոյ և Հունգարիոյ չովինիստական ոչխիին, միևնոյն ժամանակ վիչենայի մէջ խորհրդարանական կառավարութեան կանգնելուն համար։ Ֆրանսան հանդարտեցնելու համար, իրենց յայտարարութիւններով սահեցին աւելի գրգռուած վիճակ մը։ Ու հիմա Ռուզվէլթի, Մաքտօնալտի, Մուսոլինիի բռնազբօսիկ ճիգերով արդեօք պիտի կրնան պատերազմի ճիւռը ժամանակի մը մէջ գիրկ կ'առնէ դասընթացքը։ Բարեհաներ ալ կան ուր դասագրքերու չգոյութեան կամ ընարութեան դժուարութեան բերումով, ուսուցիչը կամ անօրէնը ինք իրմէ տետրակներու մէջ գրի կ'առնէ դասընթացքը։ Բարեհաներ կամ գիտական պիտոյքներու պէս առարկաներ միշտ պակաս։ Չկան մանաւանդ գրատեղաններ։ Որքան դասարաններ կը մտնենք ուր ազգ գրքերին պաշտօնեաներու մէջ պահել սիրուած են, ազգեւնին գրատեղան մը չունենալուն համար, կամ ունեցած գրատեղանն ալ կիսկատար ըլլալուն։ Երբ գրել հարկ ըլլայ, կ'ուխտարին իրենց ծունկերուն վրայ, դէպի առաջ հակած, կամ գետինը ծունկի կուգան ու կը գրեն նստարանին վրայ։ Կը հանդիպինք դպրոցի մը, ուր գրատեղանները դասարաններու միջև փոխն ի փոխ կը պտծուին։ Մինչ ուսանք այդ գրատեղան ներու առջև հրանդ կր պատրաստեն, ուրիշներ ոտքի վրայ՝ չորսուած դասկ՛ըննեն։ Որքա՜ն կարօտն ունին փոքրիկները մանկապարտէզի խաղի առարկաներուն։ Նոյն իսկ ձեռական աշխատանքի հատարակ խաւաքարդները կր պակսին իրենց։ «Մտնողք չեն կրնար վճարել» կ'ըլլայ ուսուցչուհւոյն պատասխանը։

Այսպիսի անձկութեանց մէջէն ճամբայ պիտի բանայ ուսուցիչը։ Գոչուած է անկրդի, վարչի, խորշակներով հարուածուած տեղեր պարէզ մշակել ու ծաղիկներ հասցնել։ Ցանդուածքիւնը անհատապէս տակոսով կախում ունի միայն իր անձնական կարողութենէն ու ճիգէն։ Անոր համար ինք կեդրոնն է ամէն գործունէութեան։ Դիրքերու՝ հատմատութիւնը կորսուած է ուսանողի ուսման առարկայի և ուսուցչի միջև։ Նախաձեռնած՝ կատարեալ հակակշռուած գործունէութեան տեղ, աւելի չատ բան կախում ունի ուսուցչի ձեռներեցութենէն և օրէ օր ժամէ ժամ ծրագրելու գործելու կարողութենէն։ Ուրիշ գործի անհրաժեշտութիւնը, ուժերու աւելորդ վատնումը, անհանդարտ վազք մը դպրոցներու մէջ։ Ընթացքի այս դրութիւնը ցնցումներ կատաց ուսուցչի ջիղերուն։ Եւ զայս ամբողջու համար չունի իսկ նիւթական բատարութիւն։ Շատ տեղեր 10—15 սուրիականի ուսուցիչ ուսուցչուհիներ կան։ Դէթ այս ամսականները կանոնաւոր սատանային։ Ճակատագրականութենէ սարքեր տեսակ հավակերպում մըն է այս, որ կացութեան կը տանի տոկունութեամբ ու բարոյական կորովով մը որ միայն ինքն կրնայ բացատրել իր կեանքով։

Այս բոլորին մէջտեղը կեցած է հայ ծնողը։ Անշուշտ, նպատատուր, բայց իր ուսման պայմանը եղող դրութիւն մը իր չուրջը։ Դժուար չէ ուրուագծել իր նկարագիրը որ ճիդ կը յարմարի իր միջավայրի չորագին. բայց կը համոզուինք որ գեռ ունի բան մը որ զինք կ'որոշէ իր չուրջ սարքուած դրութենէն ու ինչ չի սարսր անոր բնութեան ցցուն գիծերը տակաւ անդրոյնանան, խամրելին անհետանին։ Ատուներուս մէջէն երկարող յատկերներ։ Սիրտ կը խայտայ անոնց տեսքով։ կեանք կայ այս թիթեղէ տանիքներու ներքև։ Գոցէք, անպայման տեսէք այդ տղաքը, քնքուշ, անուշիկ ծաղիկներ որ փորձերու ներքևէն գլուխ կ'երկարեն առաւօտեան ցոդր բիսկուս արևէն ճառագայթ մը ձեռնլու։ Զարձակներու մէջ, բայց միշտ տղու յատուկ զուարթութեամբ։ Ճաշի ծրարնուն մէջ հաց, ձիթապտուղ, չոր թուզ, բայց այսերը կարմիր, ու նայուածքնուն մէջ տատղերէն փոխ առնուած ինչ մը կարծր ժայռերու ճեղքերէն անթիթ գլուխ բարձրացնող կենդանութիւնը գարնան։

Սերոպական կացութիւնը իսանակ վիճակ մը ունի։ Շատեր պատերազմի վրայ կը խօսին։ Ամէնքը կը վախնան անկէ, բայց այն կարծես անխուսափելի իրականութիւն մը կ'երևի։

Եռապատերազմեան խաղաղութեան մեքենաները, Ազգերու Դաշնակցութիւնը և Պրիան-Քէլլոգի Ուխտը, իրենց երեսնի հայքը կարնցուցած են եւ զգալի կերպով սկսրացած։ Այս սոսկալիքանչան սկարացումը փուճացուցին երկու ազդակներ. Ճաքոնի Մանչուրիան և Իէոլի գրաւումը և հարաւային Ամերիկայի ոչ յայտարարուած պատերազմները։ Հարկ չկայ ըսելու որ այս բոլոր պատերազմներով ազգերը անդամներն են Ազգերու Լիկային։ Այնպէս որ հաւանական միջազգի մը պատահած պարագային, անոնք չի պիտի կրնան արգելք հանդիսանալ։

Երեք վանգատոր կէտեր կան Սերոպայի քարտէսին վրայ որ միշտ մեծ սահոգութիւն կը պատճ ոչ միայն Հաւանական Միջազգի մը անկասկած պիտի սկիզբ առնէ այդ կէտերէն։

Այդ երեք կռուախնճարներն են. Լեհական Նրբանցքը, որը կը պահանջուի Գերմանիոյ կողմէ իբր գերմանական երկրամաս, Տայմօհրան, որը Իտալիա կը պահանջէ Սուկօսլավիայէն և Ֆրանսա գերման սահմանը...

* *

Արդեօք աշխարհ պիտի կրնա՞յ ժամանակ մը ևս մարար չղթաներու տակ պահել...

Հալէպ *Մ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ*

ԿԻՊՐՈՍԷՆ ԼԻԲԱՆԱՆ

Քանի մը փոքրիկ պատկերներ կիպրոսէն.

Երիտասարդներ են անոնք։ Սրի՛ բուն, տարիներէ իվեր, դատարկապորտներու նման մեզ կուգան քաղաքի փողոցներուն մէջ, չունան։ Անոնք ուրիշին ծերունի մայրեր, հայրեր, որոնք լուացք կ'ընեն, հարուստ տուներու մէջ ծառայութիւն կ'ընեն, փողոցները մինչեւ գիշերը ուշ տաեն պիտակ կը ծախեն, հագիւ քանի մը դահեկան չահելով օրը։ Գարոնները անոնց ամբոխակիր աշխատանքին դիմը,—կատր մը հաց և քանի մը հատ ձիթապտուղ գրանելով ամէն օր տան մէջ կը բաւականանան, կը բաւականան և չեն աշխատիր։ Ինչո՞ւ չեն աշխատիր, քանի որ այնքա՜ն երիտասարդ են, առողջ, բարեկազմ։ Իրենց համար «պատուաւոր աշխատանք» չկայ իսկ «անպատուաւոր աշխատանք» (արհեստներ այն.) չեն ուզեր կատարել։ Չեն ուզեր, բայց իրենց ծերունի ծնողքներուն ծով քրտինքին արդիւնքը պատառ մը հաց ուտելով կը գոհանան։ Ով դուք պարտաբոյծներ, ինկածներ։ Ձեր հոգիներուն խորը մեռեր է վաղուց առնական և ազնուական հպարտութիւնը։ վեհանձնութիւնը և քաջութիւնը։ Բարեբախտաբար չատ քիչ է Իւր այսպիսինները Կիպրոսի մէջ։

* * *

Լուսինեաններէն մեկնած, քաղաքին հարաւային կողմի պարիսպներու յատկ կամարներուն առկ, ես կը սիրեմ այցելութեան երթալ գրեթէ չաթաթը մէկ քանի անգամ։ Հոն կ'ապրին բազմաթիւ բոլշեւներ։ կը խօսին թուրքերէն մը, խառնուած յունարէն և դեռ ուրիշ անհասկնալի, գողտնի լեզուներ։ Անոնք, այդ գնչուները երբեք չեն ըսեր ձեզի իրենց եկած վայրին, հայրենիքին անունները։ Գաղտնապահ են խիստ։ Անոնց կերած հացէն չէին կրնար ուտել, խմած գաւաթէն չէին կրնար իմպել։

Անոնց հագուստներու փէչերուն իսկ դպելու իրաւունք չունէին։ Փարեանները բնաւ իրաւունք չունէին պրահմայի մը նայելու, որովհետև անոնք պիղծ էին և իրենց պղծութեամբը կրնային սրբապղծել մէկ մաքուր և անբիծ դասակարգերու մարդերը։

Կ'երևայ այդ հալածանքներէն, արգելքներէն, անարդարութիւններէն, Հնդկաստանի բոլշեւները ի վերջոյ Պարսկաստանի և Հայաստանի, նաև Ռուսաստանի վրայով ժամանակներու ընթացքին գաղթեցին դէպի Փոքր—Ասիա և արևմուտք։

Շատ հետաքրքիր է բոլշեւներու կեանքին և նոր ներթափանցը հնդիկ հասարակութիւնը։ Ու չեմայ նաև մօտ 4000 այս տեղի հայ դաղութին մէջ մէկ հատ հայ հարուստին։ Պահու ձագի հայ կիներ, Հայոց աղջիկներ։ Հայը զարմանալիօրէն յարմարող ժողովուրդ է իր միջավայրին, Ինչպես աչ խաստատէր է և դարու է անհատականապես։ Հաւաքականութեան մէջ ըսես հայը նուազ արժէքներ կը ներկայացնէ։

Ահա՛ երիտասարդ յոյն կիներ, մարդեր, 14, 16 տարեկան պատանիներ ամբողջ ճայարանէ ճայարան, խանութէ խանութ, դռնէ դուռ, սրճարանէ սրճարան ման կուգան, կը թափառին, կը մուրան կատր մը սև հաց և քանի մը ղրուշ։

Այսօր ես տեսայ երկու գիւղացիներ արեւադէմ, կիպրական կապոյտ չալվար եւ երկայն կօշիկ հագած, ձեռքերնին մէկ մէկ հատ բիրեր բռնած։ Անոնք լեռներէն, տարերու բարձունքներէն, դաշտերէն եւ գիւղերէն կնամարդութիւնն են ուներեր քաղաք իջնելու, մուրալու։ Ես ինքս ականջալուր եղայ այդ մուրալու խօսքերուն, յոյթամարմին դիւղացիներուն։ Ըսի, եթէ ուրիշ բան ալ չունին իրենց գիւղերուն մէջ իրբեւ աշխատանք, այն ժամանակ թող հոգ ուտեն, խոտ կեր դառնան եւ Արամազդի պէս գեղեցիկ յաղթականգուն եւ հզօր ժայռերու ակերուն ջուրերը ըմպեն, կչտանան...։ Ինչ զարմ ունին քաղաքը վազելէ մուրացկանութիւնը իրենց համար քանի որ չատ են երիտասարդ և ժանտանդ դիւղական բնութեան ծընունդ։ Ու մինչ մենք մեր անմահն Մուրէն Զարդարեանի գիտմփոը, որ իր ինկածութեան, ծերութեան մէջն իսկ հպարտութիւնը ունէր քաղքենի լակոտներու երեսն անգամ չնայելու։

Այսօր ինձ պատմեցին որ վերջերս Նիկոսիոյ մէջ յոյն կին մրն է մեռեր և վրայէն 90 անգլ. ոսկի գտնուեր։

* * *

Ամէն օր գրեթէ կը տեսնեմ հոս կարգ մը Հայեր որոնք Թրքական ծուռ դրած ֆէսերով կը յիշեցնեն ձեզ հին Թուրքերու, Աբդիւլ Համիտի ժամանակները։

Անոնք կը խօսին Թուրքի պէս, կը նստին Թուրքի պէս, կ'ուրգեն Թուրքի պէս, կուտեն Թուրքի պէս և կը հագուրին Թուրքի պէս...։ Անոնց հետ եթէ ուզես հայերէն խօսիլ կ'ուտեն քեզ Թուրքի պէս...

Ո՛վ Հայոց ժողովուրդ, ո՞ւր էիր և ո՞ւր ինկար։ Ի՞նչ էիր և ի՛նչ եղար։

Նոյն այդ ֆէսին տեղ գեռ երէկ քեզի հայոյող, Ջարդող Թուրքը այսօր գլխարկ է դրած, եւրոպականացած, իբրև Թէ։ Իսկ Թուրքէն չատ առող քաղաքակրթուած մեր ցեղին այս զաւակները, 50 տարիէ ի վեր բարբարոսներէն ազատագրուած այս անմահման ազգա կղզիին մէջ ոչ միայն ֆէս կը կրեն այլ նաև զայն ծուռ ալ կը դնեն։ Ու կան այս տիպի մարդոց մէջ այնպիսիներ որոնք կրթական և ազգային այլ խնդիրներու մէջ ամէնէն կ'ըլլան, կդժ կը բռնեն կողմ կը տապալեն։ Ու կան հոս, հայ երիտասարդներ որոնք եռագոյն ժապաւէն կը կրեն իրենց կուրծքերուն վրայ և բարև կուտան, բարեւ կ'առնեն այս կարմիր հայ ֆէսաւորներուն։

(Շար.) Ա. ԱՃԷՄԵԱՆ

ՆԱՓՈԼԷՈՆԻ

ՁԱՇԵԼՈՒ ԵՂԱՆԱԿԸ

Անիկա երբ որ ճայէր իր գեղեցիկ կնոջը հետ, կը սիրէր իրր մտազբօսանք քանի մը վայրկեան սրինգ նուագել ճայէն յետոյ։ Առաջ ինքը անձամբ կընդունէր և կը հիւրասիրէր ճոխ կերոյթի հրաւիրեալները եւ անոնց հետ երկար կը խօսէր։ Բայց երբ որ դարձեալ կայսր Առաջին Հիւպատոս, նկատեց որ յիմարութիւն է ժամանակ որ արդնել մեղով հրաւիրեալներուն ժամ, ճայէն յետոյ իր տեղը նշանակեց բարձր պաշտօնեաներ պէտք եղած ընդունելութիւնները ընելու անոնց։

Աւելի յետոյ անիկա կը սիրէր առ հասարակ ճայել իր ընտանիքի անդամներուն հետ։ Ճայի ժամանակ, կը նրատեցրնէր իր մայրը սկին, ձախ կողմը ունենալով Թագուհին՝ Մարի—Լուիզը։ Ճայացուցակը կը բաղկանար քանի մը տեսակ ապուրներէ, առատ մսեղեններէ, չատ մը ազգեններէ, անուշէ, պանիրներէ, կարկանդակներէ, Թարմ պտուղներէ՝ ըստ եղանակին։ Թագաւորու Թեան ժամանակներուն կերակուրները առանց քննութեան չէին ուտեր ֆրանսական իշխաններն ու Թագաւորները, պաշտօնական բարձր անձնաւորութիւնները։ Նափոլէօն տեսեր մը այդ սովորութիւնը մէկդի դրաւ։ Բայց իր անձնական բժիշկին խորհուրդին վրայ ան սկսաւ դարձեալ ուշադրութիւն դարձնել այդ կէտին վրայ։

Նափոլէօն կը խմէր քիչ և չատ յուր կը լեցնէր գինիին մէջ։ Շատ քիչ անգամ անիկա կէս չիշէն աւելի կը խմէր։ կը սիրէր չորս հինգ տարուան գինին որ այն ժամանակ հազիւ 6 ֆրանք կարժէր չիշը։ կայսրը չատ արագ ճայելու սովորութիւնը ունէր։ Չէր յարգեր ճաշացուցակին օրէնքը։ Այսինքն կ'ուզեր առանց նկատի առնելու Թէ ո՞ր կերակուրը առաջ եւ որը յետոյ պիտի ճաշակէ։ կերակուրները պէտք եղած կերպով չէր ծառեր, կը կրկնէր խչոր խոչոր կտորներ։ կուզէր վայրկեան մը առաջ ճայը լրացնել եւ ոգեի ելլել։

Իր սեղանին ծածկոցը տեղադրուած էր Թանկագին Թելերով եւ վրան կը կրէր արծուի մը պատկերը։

Նափոլէօն կը սիրէր ամենէն չատ վառեակը, հարւր Ամէն օր անիկա հաւ կուտէր, տապկուած կամ խաշուած։

«Ցիկին, իճի՛ն հաղորդեցին Թէ տուսով իմ կողակիցս պիտի բլլայ։ Չեմ կրնար եւ րեւակայել Թէ այս լուրը որ՞նՇ կ'ուրախացնէ զիս ու կը դարձնէ երջանիկ։ կը հրճուիմ, խորհելով Թէ կրնամ գտնել ձեր ամուսինը եւ ձեզ տեղեկութեանց, այսօր, ուրբաթ օր, մեծ ցոյցեր պիտի ըլլան խաղաղ զանգագան մասերուն մէջ։

Այսօրուան «Լէտո տը Տամաս» թերթին մէջ այս առթիւ կը կարդանք.—

Ն. Վ. Սուպին պէյ Պէրէքէթ, նախագահը երեսփոխանական ժողովի, խորհրդարանի իր հաղթական բարեկամներուն հետ, տեղեկութեան կու տրեց նոր նախարարները, իրենց պատասխանատուներ մէջ։

Դաշինքի կազմութեան լուրը տարածուելուն պէս, խորհրդարանը գործի սկսան եւ պատճառ եղան հաղթի գոցուելուն։ Նոյն իսկ անոնք ձեռնարկեցին ցոյցերու, նորակազմ դաշինքին դէմ բողոքելու համար։

Հալէպէն եկող հեռաձայնային հաղորդագրութիւնները ցոյց կուտան որ շատ զօրաւոր հակաշարժում մը ստեղծուած է չափաւորական դաշինքի կազմութեան դէմ եւ լուրջ միջոցներ ձեռք առնուած են հաւանական բոլոր արկածախնդրութիւնները փարատելու համար։

Նոր դաշինքի կազմութենէն անմիջապէս վերջ, նախորդ երկրամասի նախարար ձէմիլ պէյ Մէրտէմ հանր. նախագահին հով գնաց եւ երկար տեսակցութիւն ունեցաւ անոր հետ։

ԿԻՆԵՐՈՒ ԴԵՐԸ

ՄԵՐ ՄԱՐԴՈՑ ԿԵԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

Մեծ կամ հանճարեղ մարդիկ, ճերմակաւոր, իրենց խառնուածքով մա՛րդ են, վերջապէս։ Ու անոր են գեռ մեծ մեծ մարդկային արարածը գերեվարող ու խոտորող զգացումներ սեռին։ Ու, իրապես, սեր մեծերէն ոմանց կեանքին մէջ հակառագրական դերեր խաղացած է։ Կամ ճերմակած է գանգոնք, ու հասցուցած բարձրութիւններու։ Ու այս կերպով բոլորուած է գլուխ գործոցներ։

Փերրարխա, օրինակ, երբ անոնցի բանասեղծ մը դարձաւ ըսաւ.— «Ես իմ փառքս կը պարտիմ դէպի ճերմակած մեծ սիրոյս, ո՛վ Լաուրա»։ Մանաւանդ որ Տանա Լաուրան է ճերմակած Փերրարխան՝ գրելու համար իր գեղեցկագոյն բանաստեղծութիւնները։ «Երբեմ չէի ունեցած բանաստեղծ դրկելու փափաքը, ու երբեմ պիտի չունենայի ամենափոքր ցանկութիւնը՝ բանաստեղծութիւն գրելու, եթէ ճերմակած չըլլայի, Լաուրա՝ Դուն ինձ տուիր քեզի՝ ինձ ճերմակցնում՝ բանաստեղծութիւններ գրելու համար։ Այդ պատճառաւ, ամէն մէկ բանաստեղծութիւնս գրուած է միայն ճերմակ՝ համար ու ճերմակ կը պատկանի» կը խոստովանի անոր։

Փրուսիոյ մեծանուն թագաւոր Մեծն Ֆրիտրիխ, որ սեռերէն է փրուսիական կայսերապատութեան, կիներու հանդէպ ծայրաստիճան եւ ուսադիր չէր, իր կեանքի մէկ մասի ընթացքին։

Բայց եւ այնպէս... կին մը ոչ միայն ոգեւորեց գիներ, այլ եւ իրեն տուաւ ճիգ ու եռանդ, աւելի մեծ թափով գործելու համար։ Այդ կինը՝ Էլիսաբեթ Գրէօն էր, որուն կը գրէ Ֆրիտրիխ ճամակի մը մէջ.

«Ընտրակալութի՞ւն ձեզ՝ ձեր գեղեցիկ բանաստեղծութեանց համար, զոր ղրկած էիր ինծի։ Ձանճիմ սեացայ ժողովի առեն ու մեռի որ անմիջապես չկրցի կարդալ։ Գիտեր մնացի առանձին, զանճիմ կարենալ կարդալու համար։ Հոյակապ ու գեղեցիկ են այս բանաստեղծութիւնները։ Ձեզի հանդէպ ծանր երախտապարտ պիտի բլլամ, եթէ ընդունիք ու կարդաք գո՛ւր եւս այն բանաստեղծութիւնները, զոր ճերփակած եմ (անոնցմէ ի յայտ կ'ուգայ որ Ֆրիտրիխ եւս ծանր կը սիրէր բանաստեղծութիւնները)։

Ֆրանսական թագաւորը Լուի 15րդ, կը գրէ Մարիա Լէշինսկայի, զոր իբրեւ կին ընտրած էին արեւուն օրջանակները։

«Ցիկին, իճի՛ն հաղորդեցին Թէ տուսով իմ կողակիցս պիտի բլլամ։ Չեմ կրնար եւ րեւակայել Թէ այս լուրը որ՞նՇ կ'ուրախացնէ զիս ու կը դարձնէ երջանիկ։ կը հրճուիմ, խորհելով Թէ կրնամ գտնել ձեր ամուսինը եւ ձեզ տեղեկութեանց, այսօր, ուրբաթ օր, մեծ ցոյցեր պիտի ըլլան խաղաղ զանգագան մասերուն մէջ։

Այսօրուան «Լէտո տը Տամաս» թերթին մէջ այս առթիւ կը կարդանք.—

Ն. Վ. Սուպին պէյ Պէրէքէթ, նախագահը երեսփոխանական ժողովի, խորհրդարանի իր հաղթական բարեկամներուն հետ, տեղեկութեան կու տրեց նոր նախարարները, իրենց պատասխանատուներ մէջ։

Դաշինքի կազմութեան լուրը տարածուելուն պէս, խորհրդարանը գործի սկսան եւ պատճառ եղան հաղթի գոցուելուն։ Նոյն իսկ անոնք ձեռնարկեցին ցոյցերու, նորակազմ դաշինքին դէմ բողոքելու համար։

Հալէպէն եկող հեռաձայնային հաղորդագրութիւնները ցոյց կուտան որ շատ զօրաւոր հակաշարժում մը ստեղծուած է չափաւորական դաշինքի կազմութեան դէմ եւ լուրջ միջոցներ ձեռք առնուած են հաւանական բոլոր արկածախնդրութիւնները փարատելու համար։

Նոր դաշինքի կազմութենէն անմիջապէս վերջ, նախորդ երկրամասի նախարար ձէմիլ պէյ Մէրտէմ հանր. նախագահին հով գնաց եւ երկար տեսակցութիւն ունեցաւ անոր հետ։

ՍԻՒՐ. ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ ՎԵՐԱԿԱԶՄՒԱԾ

ԱՄԲՈՂՋՈՒԱՒԻՆ ՉԱՓԱՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐԷ ԿԱԶՄՈՒԱԾ Է ՆԵՐԿԱՅ ԴԱՀԼԻՃԸ

Երկար բանակցութիւններէ եւ երկու շաբթուան անորոշութենէ վերջ, Ն. Վ. Հագգը պէյ Ազմ վերակազմած է սիւրիական դաշինքը, նոր նախարարներով եւ հետեւեալ կազմով.

Հագգը պէյ Ազմ՝ վարչապետ եւ ներքին գործոց նախարար, Շաֆիր պէյ Նիյմէք՝ ելմտական, Սէլիմ պէյ Ձէմպէրք՝ հանրային շինութենաց եւ կրթական, Մուհամմէտ պէյ Ասալը՝ երկրագործական եւ առեւտրական, Սիւլէյման պէյ Ջուխասար՝ Արդարութեան։

Ներկայ դաշինքը որ բացառաբար կազմուած է չափաւորականներէ, երէկ գործի սկսած է եւ բոլոր նախարարները գրաւած են իրենց պաշտօնները։ Հանրապետութեան նախագահը մասնաւոր հրամանագիրներով հաստատած է նոր դաշինքի անդամներուն ընտրութիւնը։

Ազգայնականները սակայն գոհ չեն մնացած այս կազմէն եւ բողոքներ բարձրացուցած են, Քաղաքը գոց մնացած է ամբողջ օր եւ բազմաթիւ դիմումներ կատարուած են հանրապետութեան նախագահին։ Ընդհ. Ապահովութեան ցնորէնութիւնը կարեւոր ուժեր զետեղած է քաղաքի զանազան մասերուն մէջ եւ արգիլած ոեւէ հաւաքական ցոյց։ Համաձայն Դամասկոսի թերթերու հաղած տեղեկութեանց, այսօր, ուրբաթ օր, մեծ ցոյցեր պիտի ըլլան քաղաքի զանազան մասերուն մէջ։

Այսօրուան «Լէտո տը Տամաս» թերթին մէջ այս առթիւ կը կարդանք.—

Ն. Վ. Սուպին պէյ Պէրէքէթ, նախագահը երեսփոխանական ժողովի, խորհրդարանի իր հաղթական բարեկամներուն հետ, ցնորհաւորեց նոր նախարարները, իրենց պատասխանատուներ մէջ։

Դաշինքի կազմութեան լուրը տարածուելուն պէս, խորհրդարանը գործի սկսան եւ պատճառ եղան հաղթի գոցուելուն։ Նոյն իսկ անոնք ձեռնարկեցին ցոյցերու, նորակազմ դաշինքին դէմ բողոքելու համար։

Հալէպէն եկող հեռաձայնային հաղորդագրութիւնները ցոյց կուտան որ շատ զօրաւոր հակաշարժում մը ստեղծուած է չափաւորական դաշինքի կազմութեան դէմ եւ լուրջ միջոցներ ձեռք առնուած են հաւանական բոլոր արկածախնդրութիւնները փարատելու համար։

Նոր դաշինքի կազմութենէն անմիջապէս վերջ, նախորդ երկրամասի նախարար ձէմիլ պէյ Մէրտէմ հանր. նախագահին հով գնաց եւ երկար տեսակցութիւն ունեցաւ անոր հետ։

ԱՊՐԻԼ 24-Ի ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՍԳԱՍՕՆԸ

Կազմակերպուած Զ. Ո. Մ.Ի կողմէ

Տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ շաբաթ օր, 6 Մայիս, երեկոյեան ժամը 8.30-ին, ՀԱՑ ԲՈՂՈՔԱԿԱՆԱՑ ԺՈՂՈՎԱՍՐԱՀԻՆ մէջ։

Կը բանախօսեն՝ պրն. Ե. ՏԱՐՕՆԵԱՆ, Ա. ԱՃԷՄԵԱՆ և Ս. ՎԱՐՍԱՄ.

Կը նուագէ Նուագախումբը

Գեղարուեստական բաժնին իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն Օր. Զ. Ապէյ եւ պրն. Մ. Հազարեան մեներգներով եւ պ. պ. Գոյաճեան ու Եափուճեան առաձնութիւններով

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ

Ման օթ.— Կը հրաւիրուին բոլոր Միութիւններն ու կազմակերպութիւնները, որոնց ներկայացուցիչներուն համար վերապահուած են մասնաւոր աթոռներ.—

Գեղարուեստական Շեղ Հանդէս Երեկոյթ

Կազմակերպուած

Ս. ՆՇԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺ.Ի ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏԱՑ ԵՐԿՍ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ ԿԱՐՕՏ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ

Կը ներկայացուի Մօրիս Մէթէրլինկի գլուխ գործոց՝

«ԱԹԻԼՄՈՆՏԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԸ»

Թարգմ. Վ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ

Կ'ըլլան՝ առաւտեան երեք արարներ, ճայկ. պարեր, նուագ, մեներգ եւ կենդանի պատկեր

13 Մայիս 1933 Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին

ՀԱԳ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒՒ ԺՈՂՈՎԱՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Ման օթ.— Կանխօրօք ապահովեցէք Ձեր տոմսերը գրաւճառներ՝ Պր. Պր. Մ. Հիսարեանի, Վ. Ուզունեանի եւ Ե. Ազնաւորեանի մօտ։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն կը յայտարարուի յարգոյ հասարակութեան թէ Ս. Նշան Ազգային երկսեռ վարժարանի տարեկան մեծ մարաթոնեանը տեղի պիտի ունենայ 1933 — Մայիս 14 Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին — Իսս Պէյրութի Ֆրանս.մարզադաշտին մէջ։

Մանրամասնութիւնները յայտգրով։

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ԻՎԱՆ ԲՈՒՐԿԷՆԷՖ

ՌՈՒՏԻՆ

Թարգմ. Վ. ԽԱՉԱԿ

V

Նաթալիա Ալէքսէվնան, Տարիա Միքայէլովնայի աղջիկը հրապուրիչ չէր երեւար առջի խարտեաշ, վարդ, գեռ ֆիզիքապէս ոչ զարգացած, կը քալէր քիչ մը ծռած։ Բայց իր դէմքը գեղեցիկ էր և ոգեղէն, Թէև քիչ մը չատ չեչտուած ատենթամեայ աղջկայ մը համար։ Մանաւանդ իր վարդ և ուղիղ ճակատը, չատ բարակ թարթիչներու վրայ և կարծես մկրատելէն կիսուած՝ կը քալէր նայուածքը։ Նաթալիա քիչ կը խօսէր չատ մտիկ կ'ընէր և կը նայէր ուշադիր չեչտակի, ուզելով աւելն բան համար հասկնալ ինքնիրեն։ Ծանօթ, կը մնար անշարժ, ձեռքերը ծունկին, խոկուն։ Այն ատեն իր նայուածքը կ'արտայայտէր խորունկ մտազբաղում մը ... յանկարծօրէն հոգիի նշմարելի ժպիտ մը կը գծուէր շրթներուն վրայ և իր սև, խոշոր աչքերը կը բարձրանային դանդաղօրէն...։

— Ի՞նչ ունիք, կը հարցնէր այն ժամանակ օրիորդ Ֆոնքուռ, որ կո հանդիսանէր իր դաստիարութիւնը, րսելով որ անվտանգ է այդքան երազկոտութիւնը երիտասարդ աղջկայ մը համար։

Բայց ոչ մէկ ցրուածութիւն չունէր Նաթալիա։ Ընդհակառակը, անիկա կը սիրէր, ուսումնասիրել, կարդալ, տչխատիլ։ Իւրերը խորապէս կ'էմբրոնէր, ուժով. բայց գողտնի կը պահէր իր զգայութիւնները։ Դեռ մանուկ անիկա լացած էր չատ քիչ անգամ, և հիմա ալ կը հառաչէր հազուագիպօրէն ու միայն կը ժպտունէր երբ սրտնեղութիւն մը ուներ։ Մայրը գինքը կը նկատեր իբրև գեղով աղջիկ մը, լաւ մեծցած ու կատակով զայն կը կոչէր Ֆրանսերէն— Mon honnête homme de fille։ Բայց մեծ համարում չունէր անոր մասնաւոր կարողութիւններուն վրայ։ «Բարեբաղդաբար Նաթաչան բնաւական պաղ է, ինծի չի նմանիր... աւելի լաւ։ Երջանիկ պիտի ըլլայ»։ Տարիա Միքայիլովնան կը սխալէր՝ հազուագիպ է արդէն, որ մայր մը լաւ հասկնայ իր աղջիկը։

Նաթալիան կը սիրէր Տարիա Միքայիլովնան, բայց ոչ մէկ վստահութիւն կունէր անոր վրայ։

— Ինձմէ պահելիք բան մը չունիս,- բսաւ օր մը մայրը իրեն, այսուհանդերձ միշտ կը պահես...

Նաթալիան դիտեց մայրը և մտածեց. «և ինչո՞ւ պիտի չունենամ իմ գաղտնիքներս»։

Երբ Ռուտին հանդիպեցաւ անոր պատշգամին վրայ Նաթալիա գլխարկը դնելու և պարտէզ իջնելու վրայ էր։ Իր ցերեկւայ դասերը լմնցած էին։ Նաթալիա չէր ենթարկուած ազու մը կարգապահութեան, օրիորդ Ֆոնքուռ վաղուց դադրած էր իրեն աչխարհագրութեան դասեր տալէ, բայց Նաթալիա ամէն օր պարտաւոր է իրեն հետ կարդալ պատմական, ճամբորդական և չինչ գիրքեր։ Տարիա Միքայիլովնա կը զատէր այդ գիրքերը, կարծելով հետեւիլ վարքի ուղղութեան մը։ Իրականին մէջ, ուրիշ բան չէր ըրած եթէ ոչ չիտակ աղջկան ձեռքը տալ բոլոր այն գիրքերը որ իրեն կը ղրկէր Բէթրէսպուրկէն ֆրանսացի գրավաճառի մը, բնականաբար, բացի Տիւմա որդիի և ընկ. վէպերէն։ Տարիա Միքայիլովնա ինքն իսկ կը կարդար այդ վէպերը։ Օրիորդ Ֆոնքուռ, խոժոռ և սրատեմլիկ նայուածքներ կը նետէր իր ակնոցներուն տակէն, երբ Նաթալիա իր պատմական գործերը կը կարդար։ Ըստ իրեն, ժամրոյ պատմութիւնը լեցուն էր անպարկեշտ դէպքերով... Թէև ճիշտ էր, որ անցեալի բոլոր հերոսները, բացի կամբիւսի անուշէն, չես գիտեր ինչու մեռցած էին իր յիշողութեանը մէջ, իսկ գալով նոր չրջաններուն... կը յիշէր միայն Լուտովիկոս ժդ. ի եւ Նափոլէոնի Նանը, որմէ կը խորչէր։ Բայց Նաթալիա կը կարդար նաև գիրքեր, որոնց գոյութիւնն իսկ կ'անգիտանար օրիորդ Ֆոնքուռ։ Նաթալիա գոց գիտեր ամբողջ Ֆուչքինը...

Սրիտասարդ աղջիկը թեթևօրէն կարմրեցաւ Ռուտինին հանդիպելով։

— Պատյո՞ կ'երթաք, հարցուց Ռուտին։

— Այո... պարտէզ կ'երթանք։

— Կրնա՞մ ընկերանալ ձեզի։

Նաթալիա նայեցաւ Օր. Ֆոնքուռի։

— Բայց պատճա՛ռաբար, հաճոյքով, փութաց պատասխանել պատուա աղջիկը։

Ռուտին դրաւ գլխարկը եւ դուրս ելաւ Նաթալիայի հետ։ Այս վերջինը նախ քիչ մը քաշուեցաւ երիտասարդին ներկայութեանը, բայց յետոյ հանդարտեցաւ։ Ռուտին հարցաքննեց զինք իր դասերուն չուրջ, հարցուց Թէ հաճոյք կ'առնէ գիւղէն։ Պատասխանեց քիչ մը երկչոտաբեմաբ։ Բայց իր երկչոտութիւնը ամօթը չէր. սիրտը կը բաբախէր ուժգին։

— Ձէ՞ք ձանձրանար գիւղին մէջ, հարցուց Ռուտին չեղ նայուածք մը նետելով անոր վրայ։

— Ի՞նչպէս կարելի է ձանձրանալ հոս։ կը սիրեմ ես գիւղը... երջանիկ եմ...

— Երջանիկ էք... խոչոր մը՞ն է տարիկա... Թող որ, հասկնալի է, երիտասարդ էք։

Ռուտին այս վերջին խօսքը արտասանեց տարօրինակ չեչտով մը։

Այո՛... երիտասարդութի՛ւնը... ըսաւ Ռուտին։ Գիտութեան նպատակն է խղճմտօրէն հանձնիլ անոր, որ ատանց ճիգի կը բարձրանայ երիտասարդութեան։

Նաթալիա ուշադրութեամբ դիտեց երիտասարդը. չէր հասկցած անոր բսածը։

(19) (Շար.)

ՄԵՐ ՅԱՒԱՏԱԿԱՑ ԹԵՐԹՈՆՆ Է "ՄԱՔԱ ՉԱՐՔ" ԱՔԱՆՉԵԼԻ ՎԻՊԸ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻԹԼԷՐ ԵՒ ՍԹԱԼԻՆ ԿԸ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑԻՆ
ՄԱՑԻՍ 1Ի ԽՈՐՀՐԴԱՆՇԱՆՈՎ
Յրանսայի մէջ գործադուլ եւ մի քանի դէպքեր

Պերլին 1 մայիս.— Աշխատանքի գնման ազգային տօնը տեղի ունեցաւ Թէմփէլհոֆի դաշտին վրայ, վարչապետ Հիթլէր հայրենասիրական ճառ մը արտասանեց եւ հրախաղեր կատարուեցան։ Տօնակատարութիւնը հանդիսաւոր եւ հոյակապ դրոյմ կը կրէր։

Պերլին 1 մայիս.— «Պրոլէտարիայի Օր»ուան առթիւ կազմակերպուած ազգային տօնը սկսաւ Հիթլէրեան երիտասարդութեան կողմէ, Հարց յետոյ կատարուող հրախաղերով։

Մինչ այդ բազմահազար ուսանողներ եւ երկու սեռէ աշխատաւորներ, արշալոյսին սկսան խռնուիլ «Էո սթկրաֆըն» նախագահ Հինտէնպուրկի եւ Հէրր Կէօպպէլսի ճառերը լսելու համար։

Մարաշխատ—նախագահը իր ճառին մէջ ըսաւ. «Դո ք էր գնման ազգին ապագան. եթէ օր մը հրամայիլ ո զէք, նախ վկտք է հնազանդիլ սորվիք»։

Մայրաքաղաքը դրօշազարդուած էր. զին. Քանիքարը լսուեցաւ թուխ շապիկաւորներու տողանցքի |միջոցին։

Պերլին 2 մայիս.— Թէմփէլհոֆի օդանաւակին կայանին մէջ, ծովածաւալ բազմութեան մը առջեւ վարչապետ Հիթլէր հեռարձակուած հանով մը բացատրեց չորս ամեայ յատակագծի առաջին տարւոյն ծրագիրը։

Ան յայտարարեց թէ կը յուսայ գործազրկութեան չդրնել, չնորհիւ հանրային եւ մասնաւոր աշխատանքներու եւ դիմելով ստիպողական ծնռային աշխատանքի։ Ամէն մէկ գիւման երիտասարդ ստիպուած պիտի ըլլայ որոշ ատեն, ծռային աշխատանքներ կատարելու։ Մենք պիտի սկսինք նախ դաշնագիրնեըէն եւ,Նկատի ունենալով անոնց ազդեցո թիւնը երկրագործութեան վրայ,դաշնագիրներուն պիտի տանք այն կարեւորութիւնը որուն արժանի են։ Մեր առեւտր. քաղաքականութիւնը պիտի ըլլայ մեր արտադրութեան պաշտպանութիւնը, առանց մեր ազարակատէրներուն ձեռնհասելու։

Մոսկուա 1 մայիս.— Շողշողուն արեւի մը տակ մայիս 1ը տօնուեցաւ հսկայ զինուորական տողանցքով մը որուն նմանը երբեք տեսած չէր Ռուսիան։

350է աւելի թիւով օդանաւեր սաւառնեցան խռնուած ժողովուրդին վերեւ. հազար հրասայլեր անցան կարմիր հրապարակէն, ուր Լենինի գերեզմանին մօտ ոտքի կայնած, պ. Սթալին եւ ուրիշ լիտրներ կը նախագահէին զօրահանդէսին, մինչ ժողովուրդը կը ծափողջունէր 50 հազար զինուորներու տողանցքը։

Պ. Սթալին հագած էր ձիաքազի զինուորական վերարկու մը։

Բացի, անգլիականէն, բոլոր դեսպանատունները իրենց ներկայացուցիչները ղրկած էին 2 ու կէս ժամ տեւող զօրահանդէսին։

Զօրանոցքէն յետոյ բազմահազար գործաւորներ կարմիր հրապարակ խուժելով իրենց կարմիր դրօշները պարզեցին։

Այս արարողութեան միջոցին աչքի կը զարնէր դրօշակներու վրայ անգլիերէն վերտառութեանց պակասը։

Փարիզ մայիս 1.— Ինչպէս Փարիզ նոյնպէս գաւառներու մէջ խաղաղ անցաւ մայիս 1ը։

Ձարտարարուեստական կեդրոններու հաւաքոյթներու թափօրները նշանակութեան արժանի դէպքերու առիթ չտեղծեցին։

Միայն Լիլիի մէջ համայնավարները ընդհարում ունեցան ոստիկանութեան հետ եւ Փարիզի մէջ, ուր համայնավարները արտօնուած էին Վէնսէնի անտառը հաւաքուելու, 15 հազար ցուցարարներէն խումբ մը ընդհարում ունեցաւ կարգապահութեան սպասարկութեան հետ. քանի մը ցուցարարներ թեթեւ վէրքեր ստացան։

Վաշինկթընի տագնապը
ՈՍԿԻԻ ՈՉ ՄԷԿ ԱՐՏԱԾՈՒՄ

Վաշինկթըն 2 մայիս.— Կարենալ դիմագրելու համար արտասահմանեան պարտքերու պայմանաժամին, կամ անոնց վերաբերեալ կեդրոններր կարենալ վճարելու դիտաւորութեամբ, ամերիկ. գանձային վարչութիւնը արգիլած է ոսկիի արտածումը։

Վաշինկթըն մայիս 1.— «Գործազրկներուն Նպաստակի» ծրագիրը դանուած բլլալով ծերակոյտին կողմէ կառավարութիւնը արտօնեց 500 միլիոն տոլարի վարկ մը հատատել և օգնել դաշնակցային գանձան պետութեանց։

Ռուզվելթ Լոնտոն պիտի գա՞յ
Պ. ՆՕՐՄԱՆ ՏԷՅվԻՍ ՍԱՔՍԱԴՈՒԼ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ

Նիւ—Եորք 2 մայիս.— Ըստ Վաշինկթընէն առնուած տեղեկութեանց, հաւանական է որ Նախագահ Ռուզվելթ ներկայացնայ Համաչխարհ. Տնտես. Խորհրդաժողովին, ոչ թէ պատուիրակի հանգամանքով, այլ իբրև հրաւիրուած։

Նախագահ Ռուզվելթ առաջարկեց Օհիոյի մէջ բազմաթիւ ԹերԹերու ատր և 1920ի նախագահական ընտրութեանց Տէմոգրատ թեկնածու պ. Քօքսէն,որ ժամ կը կազմէ ամերիկ. պատուիրակութեան,Պ.Նորման Տէյվիսին հրահանգ տուեցաւ, անմիջական մաքսատուլի վրայ ծանրանալու, այն իսկ եթէ Ֆրանսա և Անգլիա վերապահ գանուին, նախատեսելով յանկարծական օգնութեան մը ոսկիի արժէքազրկումի պարագային։

Զինաթափութեան խորհրդաժողովը
Եւ Գերմանական ոսիկանութիւնը

Սբննէվ 2 մայիս.— Զինաթափութեան Խորհրդաժողովի պատրաստ ուժերու կոմիտէն քանի մը տարի առաջ հաստատած զինուորական ուժերուն մէջ դասել զօրանոցներու մէջ բնակող գերմ. ոսկիականական ուժերը և հիմակուհիմայ, յստակ ձգել օգնական ոստիկանութիւնը, սպասելով ոնոր իսկական հանգամանքի ճանչնալուին։

Պարակաստանի խռովութիւնները
ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԹԷՀՐԱՆ ՀԱՍՍԱՁԱՅՆԵՑԱՆ
Անգլ.ազդեցութիւնը կը գրաւէ առկիրեականին տեղը

Թէհրան 1 մայիս.— Նախարարաց Խորհուրդը վաւերացուց «Անգլօ—Փէրսեան» քարիւղի ընկերութեան նոր ժենաչնորհը։

Պարակաստանի արտաքին, ելմտական և Արդարութեան Նախարարներուն ներկայութեամբ ստորագրուած համաձայնութեան մասնաժողովները ցոյց կուտան թէ ընկերութիւնը յանձն կ'առնէ կարելի եղած չափով պարսիկ աշխատաւորներ գործածել. ասկէ առաջ 10 հազար սթերլին վճարել, Անգլիոյ մէջ պարսիկ ուսանողներու երկրաչափական ուսմունքին համար։

Կառավարութիւնը իրաւունք պիտի ունենայ մենաչնորհը չնչելու, եթէ ընկերութիւնը հաշուեյարդար յայտարարել ուզէ կամ չկարգէ համաձայնութեան պայմանները։ Չնչումը պիտի կրնայ կատարուիլ իրկու տարի առաջ լուր տրուելով։

Թէհրան 1 մայիս.— Անգլօ Փէրսեան Օյլ քըմբանիի նոր ժենաչնորհը ընկերութեան կարիլիութիւնը կուտայ չհագործելու հարուածում. Պարսկաստանի մէջ նախապէս իր տրամադրութեան դրուած հողամասերուն կէսը։ Մենաչնորհը պայման կը դնէ որ եթէ ընկերութիւնը, մինչև 1938, չի կրնար չհագործել առ նուազն 100 հազար քառ. մղոն հողամաս, պէտք է հրաժարի մինչեւ այն ատեն չչհագործուած մասէն։

Ընկերութիւնը առանձնական իրաւունք չպիտի ունենայ նաւթամուղներ զետեղելու։

Ամէն մէկ թօնին համար 4 ոսկի չի լինէ զատ, ընկերութիւնը Պարսկաստանին պիտի վճարէ նաեւ զուտ չհի մէկ քառորդը։ Սթերլինի անկումին, ընկերութիւնը պէտք է հատուցանէ չանժի վնասը։ Մենաչնորհը պիտի տեւէ մինչեւ 60 տարի. պայմանագրի լրնալուն, ընկերութեան գոյքերը պիտի մնան Պարսիկ կառավարութեան։

36 ՄԻԼԻՈՆ ԿՏԱԿԻ ԱՌԱՍՊԵԼԸ
ՈՐՈ՞ՆՔ ԵՆ ԵՂԵՐ ԷՄԻՐԽԱՆԵԱՆ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴՆԵՐԸ

«Էլ Ամէրա»ի հրեկուան թիւին մէջ կը կարդանք հետեւեալ տեղեկութիւնները Էմիրխանեան հակակ մասին.—

Հնդկաստանի դատարանը Էմիրխանեանի 50 տարի առաջ ձգած 36 միլիոնի ժառանգի դաթ տուած եւ վճիռը տուած էր ի նպաստ եգիպտոս գտնուող Մարի ձանիկեանի։

Սակայն, այդ վճիռին դէմ բողոք բարձրացուցած էին 8 Էմիրխանեաններ որոնք կը գտնուին զանազան երիթներու մէջ, որոնցմէ Տիգրան Էմիրխանեան Գէյրութ կը գտնուի եւ վարիչ է. Սիրանուշ Էմիրխանեան դարձեալ Գէյրութ կը գտնուի։ Ուրիշ ժառանգորդ կին մը Հալէպ երկու ժառանգորդներ Պոլիս, մէկ հոգի Մարոք եւ ութերորդը Փարիզ կը գտնուին։

Ասոնց բողոքին վրայ, Հնդկաստանի վերաքննիչ ատեանը որոշած է վերաքննել դաթ յառաջիկայ Ցուլիսին։

Ծ. Խ.— Ձեզ գիտեր թէ՞ ով է եղիբակը այս առասպելներու։ Պատօճառական հպարտկացութիւններով ժամանակին յայտնի եղաւ որ նման դաս մը գոյութիւն չունի։ Պօլսոյ պատրիարքարանի կողմէ կատարուած հետազննդումներ. ինչպես նաեւ Բարձր Դատիսարութեան դիմումները միեւնոյն արդիւնքը յայտնեցին։ Սիւրիական թերթերն են լոկ որ մերթ ընդ մերթ արձագանգը կրկնած չգոյ լուրերու, եւ կը վախնանք որ գոհ կրկնած դիտումնաւոր տեղեկութիւններու։

Կը զգուշացնենք մեր հայրենակիցները. որ եւ կը թելադրենք որ պատապ յոյսեր չ'կապեն երեւակայական գումարներու։

ԹԻՖՈՒՍԻ ԴԷՄ
ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԱՆԽԱԶԳՈՒՇԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

Լիբանանի Տնօրէնները խորհուրդ երկ գումարուեցաւ նախագահութեամբ հանրապետութեան նախագահ Ն. Վ. Պրե. Շարլ Տէպպասի։

Այս ժողովի միջոցին խորհրդակցութեան նիւթ եղաւ Լիբանանի ընդհանուր առողջական վիճակը եւ միջոցներ խորհելու դրացի երկիրներու մէջ գտնուող թիֆուս հիւանդութեանց դէմ պատշաճ. ելու համար։ Առողջապահական Տնօրէն Տօքթ. Կարկուր այս մասին ընդարձակ բացատրութիւններ տուաւ եւ յայտնեց որ կառավարութեան գլխաւոր պատակ նութիւնը է այդ հիւանդութեան դէմ պատպանուելու համար, բանտերու վիճակը ուշադրութիւն դարձնել, որովհետեւ հասատատած է որ հիւանդութիւնները ամենէն առաջ բանտերէն կ'սկսին։ Կառավարութիւնը պիտի պատրաստէ բանտարկեալներ որ ամէն օր փոխեն իրենց հագուստներ։ Մասնաւոր լուացարաններ պիտի հիմնուին բանտերու մէջ։

Խորհուրդը որոշած է մասնաւոր գրոյկներ հրատարակել եւ ցուցել ժողովուրդին պատպանուելու համար թիֆուսի դէմ։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՆ

Երէկ բազմաթիւ հասան 1100 իսլամ ուխտաւորներ, որոնք կը վերադառնան Հիճազէն։ Մեծամասնութիւնը անոնց թուրքեր են։

ՀԱԼԷՊԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Ոչ մէկ գործառնութիւն, գիներու անկում, կատարեալ կայունութիւն։ Այս երեք որակումներր կրնան քննիչ գործարար մը տալ, ներկայիս Հալէպի հրապարակի կացութեան մասին։

Արդարեւ, Ապրիլի ընթացիքին ոչ մէկ ծառուն չէ եղած, մասամբ ազներուն պատճառաւ, եւ մասամբ ալ օրջանի առեւտրականներուն անվստահութեան հետեւանքով։

Տեղական սպառողներ հազիւ թէ մի քանի փոքր գործառնութիւններ կատարեցին։

ԳԻՆԵՐՈՒ ԱՆԿՈՒՄ.— Ապրիլի ընթացիքին մեծամասնակ ապրանքներ հասան ու բարեւեցան արդէն իսկ գոյութիւն ունեցող հնակայ պահեստներու վրայ։ Ահա թէ ինչ, արդէն ցած գիներ, աւելի անկում կրեցին։

Հակառակ ապրանքներու աժանութեան, կատարեալ կայունութիւն կը տիրէ հողային մէջ եւ հրապարակը, բարելաւելէ հեռու, ընդհակառակը, օրէ օր կը ծկարացայ։

ՇԱՆԺ.— Մեծ շարժում կար Մէնիթիէ արծաթ դրամներու առեւտուրին մէջ. կ'երեւայ թէ ասոր պատճառը Եւրոպայի մէջ արծաթի գիներն բարձրացման մէջ պէտք է տեսնել։

Բարձրացման լուրը իսկական խուճապ մը ստեղծեց որմէ օգտուելով շահադէսները մէնիթիէի մեծամասնակ գնումներ կատարեցին, Օսմանեան ոսկին 27 ու կէս մէնիթիէի հատուով։ Աստեղ մը մէնիթիէի պահանջը այնպէս մեծցաւ որ, գիներր վրայ դրին եւ երբ 23 մէնիթիէն արդէն 1 Օսմ. ոսկի կարժէր, համագրաւղոներ ցպատասաւոր գիներով ծախեցին իրենց ժամն վճառած մէնիթիէներրներկայիս շարժումր թուլացներ է արդէն ընչնուն ոսկին կարժէ 24 — 25 մէնիթիէ։

ԱՐՏԱԾՈՒՄ.— Դէպի Եւրոպա առաժումը կայուն վիճակ մը ունի։

Այս տարուան համար ընթիր բերքեր ճախատեսուելով՝ արտիէի գիներ իջած են։

Բուդր միջոց ալ գնող չունի եւ ցոլարի տագնապին պատճառաւ գիներ աւելի եւս իջած են։

Գալով մորթերու առաժումին, Ամերիկեան պահանջր կր տարուընակուի բարերադարձաբար, որով կարելի եղաւ բազմաթիւ առահումներ կատարել։

ԿԱԽԱԿԱՅՈՒԱԾ ԹԵՐԹԵՐՈՒ ՀԱՐՑԸ

Տպագրական ձախատատուորներու պատուիրակութիւն մը առջի օր Փոխ Սեւայ ներկայացնելով տեսակցութիւն մը ունեցաւ Հանրապետութեան Նախագահ Գր. Շարլ Տէպպասի հետ, թերթերու կախակայման հետեւանքով գործատուներուն տուելիք հրատխատուրութեանց մասին։

Պ. Շարլ Տէպպաս խոստացած է գումար մը եւս վճարել. անգործութեան դատապարտուած տպագրողներուն օգնելու համար ու ընկալի առնել կախակայուած թերթերուն տուսով վերհրատարակումը։

Տպագրող գործատուներու սեծիթեան ներկայիս կ'ուսումնասիրէ կարգ մը միջոցներու հատատումը, հատանական կախակայումի մը պարագային, գործատուներուն տահերը պատպանելու համար։

ՍՐՏԱՁՄԼԻԿ ԼՈՒՐԵՐ
«ԷՐ ՕՐԻԱՆ» ՋՐԱՍԱՒԱՌՆԱԿԻ ՍՈՍԿԱԼԻ ԱՂԷՏԷՆ

Գէյրութէն մեկնող «էր Օրիան» Ընկերութեան «Փրովանս» ջրասաւառնակի ադեսէն վերապրողներէն Օր. Ժիրօսէ, որ որովայնէն վիրաւորուած բլլալով հիւանդանոցի մէջ կը դարմանուի, հետեւեալ սրտաճմլիկ լուրերր տուած է։

«Մեր ուղեկիցներէն երկուքին մարմինները անմիջապէս եղաւ։ ուրիշ երեք անձեր, թեպետ թեթեւօրէն վիրաւորուած, սաւառնակի բեկորներուն եւ բարձր ձիւնի տակ մնացած բլլալով՝ անշարժութեան մատնուած էին։

Այս վիճակի մէջ անոնք երկու օր տառնապակ օգնութիւն հայցեցին սակայն, դժբաղդաբար. նաեւ միւս վերապրողներուն կարելի չէր մեծապներու հսկայ բեկորներուն տակէն ազատել եւ օգնութեան փութալ։ Բազմաթիւ յոյսեր վառեցինք, ուշադրութիւն գրաւելու համար.սակայն իզուր։ Ջանացինք սաւառնակի խցիկին մէջ խուզուիլ. ու այնեղէն կը լսէինք չարչարուող երեք մարդոց ողբն ու հեծծանքը։ Աւօալոյսին, խցկին մէջ գրեթուղներս, դուրս նլլելով ուզեցինք օգնական ուժեր փնտռել. սակայն սաստիկ ցուրտն ու խաղր մեզ սպիպեցին վերադառնալ։

Ողբի ձայներր հետզհետէ աւելի նըւազկոտ դարձան եւ երկրորդ օրուան գիշեր արդէն ոչուկ մր իսկ չկինք լսեր անոնցմէ։

Ճամբորդներէն մին իր կեանքր կր պարտի ուրիշի մր որ, արկածէն փիչ առաջ իրեն հետ փոխանակած էր իր տեղր»։

Բոլոր վերապրողներր թեթեւօրէն վիրաւորուած բլլալով 3 օր հիւանդանոցի մէջ պիտի բուժուին։

Պ. ՌՕՄԷՐ ՏԸ ՔԷ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Ազգերու Խոճակցութեան մօտ Ֆրանսայի պատուիրակ Պ. Ռոպէր ար Քէ, որ երկուօրեայ օր մեկնած էր Բաղտատ դէպի Թրիբօլի, հանդիպելէ վերջ Համա եւ Հոմս, հասած է Հալէպ։ Պրն. Տր Քէ պիտի այցելէ նաեւ Հիւսիսային Սիւրիոյ ծայրագոյն մասերր՝ Ձեզիրէն եւ Տէր-Զօրը։Քանի մը օրէն կր վերադառնայ Պ. Տր Քէ Գէյրութ եւ կը մեկնի Ֆրանսա։

ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ

Աւեցիս անուն հայ մր հանրակառքէն կ'ուզէր վար ցատկել, դեռ կառքր չի կեցած։ Սակայն, իջնալ անիւներու տակ, գլխէն ծանր վէրէր սեացաւ եւ փոխադրուեցաւ հիւանդոցոց յուսահատ վիճակի մէջ։

ԿԻՆ ՄԸ ԿԸ ՄՆԱՅ ՀՈՂԻՆ ՏԱԿ

Գէհաթի մէջ, Հավա անուն կին մր, փոս մը կը փորէր. յանկարծ հողր փրլած եւ խեղճ կինը ծածկած է քանձր ծերտով մր։ Կիս ժամ վերջ մեռած վիճակի մէջ դուրս հանուած է ան։

ԱՆՇԱՀԱՏԱՐԻՄ ՍՊԱՍՈՒՀԻՆ

Գաալպէհի անգլ. դպրոցի տեսչուհին Տիկ. Մէրի Ձէյմս Ձօնսթօն գանգատ ներկայացուցած էր իր սպասուհիին՝ Էրմա Նուսուճ Մուսայի դէմ որ 45 ս. ոսկի եւ գոյներ գողցած էր։ Շրջուն ոստիկանական խումբի գործակալները ձերբակալեցին անհատատարիմ Էրման եւ գտան գողցուածներուն մեծ մասր։

ՎԱՐՁՔԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

Վերջերս ծարժում մր սկսած է վարձքերու նուազեցման համար. Ինչպես յայտնի է, հանկառակ ցնծութեական ներկայ անելիքին եւ գներու անհատատար անկումին, տուներու եւ խանութներու վարձքերր մնան մեծ բատ Վարձակալներու Միութիւնը, նկատի ունենալով այդ պարագան որոշած է յատուկիկ կիրակի օր ժողով մր գումարել եւ պէտք եղած ձեռնարկներու դիմել,կայուծատեռերը պարտադրելու համար գեղչերու։

Պ. ՕՄՈՒՌՒ ՎԻՃԱԿԸ

Բարձր Դատիսէրի Լիբանանի պատիրակ պ. Օպուատ դեռ անկողին կր մրնայ։ Հանրապետութեան Նախագահ Ն. Վ. Պ. Շարլ Տէպպաս, երէկ այցելեց գայն իր բնակարանին մէջ։ Ուրիշ բազմաթիւ բարձրատեղեան անձնատուրութիւններ այցելած են Պ. Օպուատր։

ՄԱՐԴԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ ՄԸ

Առջի գիշեր, ցարդ անճանօթ մնացած չարագործներ գնդակի հարուածներ տեցուցին Տումայի մէջ Միսէլ պէյ Գեհրի բնակարանին վրայ։ Ժանեատուրներին կր փնտռէ յանդուգն չարագործներր։

ՓՈԽԱՆ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՇԱՔԱՐԻ

Չկորհնեան-Նդբարճ իրենց եղբօր Ալեքսիսի ամուսնութեան առթիւ, փոխանակ հարսանեկան օձարի կրենն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Ս. Դ.	
500	Հայ Ձեմարանին
500	Մայրերէնի բուժարանին
500	Ս.Նշան Ազգ. վարժարանին
500	Հրկիզեալ վարժարանին

Սեռնայ խմբագրութենէս համապատասխան բնկալագիրներով։

ՓՈՒՐԱՆ ԾԱՂԿԵՊԱՏԿԻ

Հալէպէն, Ռեմհիլիսք Ուրբեն. Հայր Աբրահամի մահուան առթիւ, փոխանակ ծաղկեպսակի 100 Ս. դահեկան կր նուիրէ Մայրերէնի բուժարանին։

Սեռնայ խմբագրութենէս։

ԳՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Ամերիկեան Համալսարանի հայ ուսանողական Միութիւնը կ'ունենայ դասախոսութիւն մր, Մայիս 5 կ. ե. ժամը 4 ու կէսին, Vest Hall ի մէջ։

Պ. Գասպար Իփեկեան կր դասախոսէ «Հայ Թատերգութիւնը նիւթին տուրջ։ Ձոխ նուագ։

Հետաքրքրուողներր կր հրաւիրուին։

ՄԱԿԱՐԱՆ ՊԱՅՐՈՒՆԻՔ

4 ՄԱՅԻՍ 1933

		Ս. Դ.
Ոգիպտ.	բրլուպուլ.	435
Անգլիկ.	»	424
Տօլար	»	108
Թրքական	»	59.50
Գաճ Ոբբօսան		138
Իտալական Լիր 100		655
Ռուճական Տրախմի 100		73
Անգլ. ոսկի		61
Ֆրանս.	»	490
Սաման.	»	554
Ադամ ադճա		23
Գրեսի Ֆօնս. Ա.	Ֆ.	612
» » Բ.	»	320
» » Գ.	»	313

Սեռնէրեան եղբարք Բիւ Թօ
Թելեֆօն՝ 5-19

և հաւատացէք թէ ուր որ ալ ըլլաք սիրտս պիտի հետևի ձեզ։ Անողոքելի պարտաւորութիւն մը զիս կը հարկադրէ փախչիլ քեզմէ, և սիրելի սանուհիս ուրիշներու ձեռքը յանձնել, եթէ ոչ առանց տրտնջալու՝ գէթ առանց որեւէ վարանումի կը հնազանդիմ։ Սիրտս կըտոր կտոր եղած է, բայց հոգիս հանդարտ է։ Ֆլավին այս աշխարհիս ամենամեծ վիշտէն ազատած ըլլալու վստահութիւնը կը տանիմ հետս, այս յիշատակը ցաւերս պիտի անհետացնէ։ Որչափ որ աշխարհի այս ազօրին մէջ մնամ պիտի սիրեմ քեզ, վերջը նորէն պիտի սիրեմ։ Աստուած արքայութեան մէջ չկրնար բառնալ այս սէրը, որովհետև չարգիլեց զայն։ Մօրդ մատնին կը վերադարձնեմ քեզ, և իմ մօրս մեռելիսը ետ չեմ ուզեր, ինչու որ քեզի երջանկութիւն պիտի բերէ, ես երջանկութեան պէտք չունիմ ալ, քանի որ քեզի հետ չպիտի ապրիմ։ Միայն բարեաւ, Լօպէր, միայն բարեաւ սիրելիս, կեանքիս առաջին և վերջին սէրը։ Ջիս գտնելու մի աշխատիր, անօգուտ բան է, վասն զի ամէն ինչ որ նուիրական է կ'ընդդիմանայ ատոր։ Թող Աստուած օրհնէ քեզ, թող չնորհէ այն ամէն բաները՝ որոնց արժանի ես։ Ֆլավիս կրթելով չէի կարծեր որ քեզի ընկեր մը կը պատրաստեմ, ամենէն գեղացնց և անբիծ աղջիկն է որ կրնայիր ընտրել։ Ինծի համար մխիթարութիւն մըն է որ զայն այնչափ բարի, քաղցր և կատարեալ ըրի։ Նա պիտի սիրէ քեզ, և հրեշտակներէն նախանձելու բան մը չպիտի ունենաք, ո՛վ սիրուն և ազնիւ զաւակներ, որոնց կուզէի մօր տեղ բռնել։ Սակայն աւա՛ղ... պարձեալ մնաս բարեաւ, չեմ կրնար այս թուղթէն բաժնուիլ, պահ մը ետք այս պիտի մնայ ինձմէ միայն։ Մի ցաւիր վրաս, կորսնցուցածդէդ աւելին պիտի գտնես։ Իմ Ֆլավիս, երախտապարտութեան պարտքը պիտի հատուցանէ քեզ, հարիւրապատիկ ա-

պատճառել։ Նուաստեկութենէդ հրաշքով ազատուելէս ետք այս խեղճ աղջիկը գտնելու եկած էի։ Դուք վիս մեռած կը կարծէիք, սակայն իմ տեսակէս եղող մարդիկ այսպէս չուտ չեն մեռնիր։ Հիմա բոլորովին ինքզինքս պիտի աքսորեմ, կը յարգեմ քու Ֆլավիդ, այն սիրասուն խեղճ աղջիկը, մեր ազգականութեան ծանրութիւնը իրեն չպիտի տամ։ Արիացիր, քիչ մը յետոյ ամէն բան պիտի լմնայ։

Պ. Մօնզա վայրկեանէ վայրկեան կը տկարանար։

— Կ'երդնո՞ւս որ Բրիստինը չպիտի տեսնես։

— Այո, կ'երդնում։

— Մնաս բարեաւ ուրեմն, իմ չարութեան վարժապետս, աղաչէ այդ դեռատի գաղղիացիին՝ որ սրտիդ մէջ պիտի գտնես՝ որպէս զի չուտ մը հոս գայ, վերջին ծառայութիւնն է այս որ դեռ կրնաս ընել ինձ։

Այս ըսելով Ամէնէ պատին կողմը դարձաւ։ Երիտասարդ վայրկեան մը սպասեց տեսնելու համար թէ մարթիկը ուրիշ խօսք մը պիտի խօսի։ Պ. Մօնզա բառ մը չարտասանեց։

— Մնաս բարեաւ ուրեմն, քանի որ այսպէս պէտք էր ըլլալ։

Տասը վայրկեան վերջ, գործակատարը սենեակ կր մտնէր։ Պ. Մօնզա իր անկողնին մէջ գտաւ, գլուխէ անյաղթելի քնածութեան մը մէջ ինկած և չկարցին արնընդհատ ցնցումներու ենթակայ, բայց և այնպէս կըրցաւ ան ոտքի ելլել, և իր տկար ձեռքը գործակատարին երկնցընելով՝ իր վերջին գիրը յանձնեց անոր։

— Մտնելու վրայ եմ, պարոն, ըսաւ, ինքզինքիս պատատանը ես ըրի։ Անօգուտ է օգնութիւն կանչելը։ Միայն քահանան բերել տուր։ Բա՛ց պատները որ ամէնքն ալ մտիկ ընեն ինծի, երբ գիւրութիւն ունենամ խօսելու։

ՊԷՔԹԱՇԻԻ ՀԵՔԵԱԹՆԵՐԷՆ

Ինքզինքը բանաստեղծ կարծող ուրիշ մէկը, նոյն պէքթաշիին կ'երթայ և իր գրած երկար ոտանաւորը կարդալու կ'սկսի։ Տասներկինգ տունը մը կարդալէ վերջ, կը կենայ ու կը հարցնէ.

— Շէ՛յնա, ասոնցմէ որո՞նց տակէն չառ հաւնեցաք։

— Դեռ չկարդացած տուներնիդ տակէն չառ հաւնեցայ, կը պատասխանէ պէվրիյը։

— Բայց դեռ զանոնք չլսեցիք, ինչպէ՞ս կրնաք հաւնիլ։

— Որովհետև, կը պատասխանէ պէվրիյը, անոնք գիս իրենց մարկ ընելու առնչութեան չեն թարկեցին, անոր համար կը հաւնիմ։

Մարդուն մէկը օր մը նստեր իր փեսային մօրին կը գանգատէր ու կ'ըսէր.

— Շատ գէշ մարդ է, մէյէն օր ազգիկս կը ծեծէ։

Պէքթաշի մը որ մարկ կ'ընէր կը խրատէ.

— Դուն ալ մարդ չե՞ս ճէ՛րիճ, դուն ալ անոր կնիկը ծեծէ։

Մարդուն մէկը սրիկայ աղայ մը կ'ուզենայ։ Շատ ունակ գոյն ճաշ բերելու կ'աչխատի, բայց անօգուտ։

Ծանցանքի վրայ բանելու դիտաւորութեամբ կը հետեւի տղուն այժէն քայլերուն եւ օր սրն ալ հանրաման մտնելու պահուն, ձիրկէն կը բռնէ։

— Ով անպիտա՛ն, անբարոյական ազ՛այ, չե՞ս ամչնար այսպիսի աղուոռ վայրեր կը յաճախես, քեզի անմօթ քեզի, կը հանդիմանէ հայրը։

Տղան այլևս ուրանալու անկարող։

— Հայր ի՛մ, Աստուած վկա՛յ, որ այս առաջին յանցանքս է, ներեցէք, կ'ընդունիմ որ սատանային հետեւեցայ, կ'աղաչէ աղան։

Այդ ժիջոցին պէքթաշի մը որ կեցեր, մարկ կ'ընէր, կ'ըսէ.

— Սրիկա՛յ, չես ամչնար սուտ ալ կը խօսիս։ Ադամի առջև երկրպագութիւն չընելու չափ հպարտութիւն ու պատուախնդրութիւն ցոյց տուող սատանան, քեզ նման վարնոցներուն, այսպիսի աղուոռ վայրերուն մէջ, առաջնորդ չըլլար։

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԱՌԱԾՆԵՐ

Շահողին դրամը կ'ուզենայ, չը չահողին՝ ցաւը։

— Զոր դգալը բերանին եւ չոր խօսքը ականջին հաճելի չեն գար։

— Մի վախնար Մարթա հինգչն, վախցիր մարդուն նիգէն։

— Կաքաւին վազքին նայելով քալուածքդ մի փոխեր։

— Ոչ կ'ուրախանայ գանելուս համար, եւ ոչ ալ կը ցաւիմ կորուսթս համար։

— Գնչուէն փաչա չըլլար, իսկ սախտակէ ալ՝ մաս։

— Լերան կատարէն մառախուղը պահս չըլլար, իսկ մարդուն գլուխէն ալ՝ կասկածը։

— Հարցնողը լեռներ է անցած, իսկ չհարցնողը ճամբան կորսնցուցած։

— Մարդը որ ծերանայ խոյ կ'ըլլայ, կինը որ ծերանայ անպետ կը գառնայ։

— Հնարքն, հօճայքն եւ մանր գիշերքն զգուշացիր։

— Դողը դրամ եւ ճանճն ալ մեղրը չեն ուզեներ։

— Մարթքն ու եկամուտը հատասար կչռողը պէյ է։

— Մարդուն անխօսքն եւ գետին անհոգսն պէտք է վախնալ։

— Օտարութեան մէջ ինկող երիտասարդը, աչքին արցունքները սրբելով կանցնէ մարդկանց։

— Մեր մարդիկ աղչկայ հետ եթէ ամուսնանան, երիտասարդներու կեր կը պատրաստեն։

— Կին կայ գարիի ալիւրէն ապուր կը պատրաստէ, կին կայ ալիւրէն հաց չպատրաստեր։

— Ձիուն խնամուղը, աղչկան ուղտուղը յարգի կըլլան։

— Ապրիլի հինգը, կենդանիներու մահը։

— Մինչև որ խելացին մտածէ, խենթը իր օրդին կամուսնացնէ։

---

112 ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՒՂԱՑԻ ՄԸ

Սաքսոնական գիւղի մէջ իր խորին ծերութիւնը կ'սպասի 112 տարեկան գիւղացի մը Մարկ Նիտրիխ։ Զնայած իր յառաջացած տարիքին, Մարկ Նիտրիխ ինքզինքը առողջ եւ աշխոյժ կը զգայ։

Վերջերս Գերլինի լրագրողները այցելած են գիւղացիին, խնդրելով յայտնել իր երկարակեցութեան գաղտնիքը։

— Ոչ մէկ գաղտնիք ունիմ։ — ըսած է Մարկ Նիտրիխ,— ես ապրած եմ բոլոր մարդկանց պէս։ Իմ կեանքը ոչ խռովայոյզ եւ ոչ ալ անդորր եղած է։ Խմած եղած չեմ, բայց չեմ պնդեր որ երբեք խմած չեմ։ Մէկ խօսքով ապրած ու վայելած եմ կեանքը չափաւոր կերպով կը կարծեմ թէ այսքան երկար ապրելուս պատճառը պատահականութիւն մըն է։

Ներկայիս կ'ապրիմ շատ բնական հանգիստ եւ խաղաղ կեանք մը։ Անկողին կը մտնեմ երեկոյեան ժամը 10ին, անկողնէն կ'ելլեմ առաւօտ ժամը 8ին։

ԿԵՍՈՒ ԳԵՂԱԿԵՐՊԵԱՆ

Վիկթոր Laurèat շախիճ Interne եւ այժմ մեծապես ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշկ Տրանսնական հիւանդանոցի ԱՉԳԻ, ԳՕՐՇ, ԿՈՒՂԵՐԻ, ԱՍԿԱՆՁԻ և ԳԼԽՈՒՄ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կիւտ վրց ժամը 2—6
իր գրասենեակը rue de Damas, No. 15
Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'դնդունին իր կողմէ տրուած մուտքի թղթակներով։

Ազատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի գրասենեակին մէջ։

ՏՕՔԹ. ԳԱՐԻԿ ՔԷՐԳԵԱՆ

ԳԱՐԻԿ ՔԷՐԳԵԱՆ
(ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոյիս-Հոդրա

Տեսս դիւրամատչելի գումարներով կր կատարեմ ամեն կարգի ելեկտրական յղած գործողութիւններ (Installation), ինչպես նաեւ մօքտեր եւ ֆիլամօնեներ։

Վաճառատունս կ'առաջնեն նաեւ բոլոր ելեկտրաղիմադիմներու գոյութիւններ։ Մասնաւոր ապասարկութիւն կ'ընծայեմ ելեկտրա-նորոգումներ։ Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու։

Վկայական դիւրութիւններ։

Հասցէ — Վ. Ուզունճաճի գրասեղ կից Գուրճ. B. P. 491

ՏՕՔԹ. Տ. Գ. ԼՈՒՍԱՐԱՐԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԼ ՓՈՐԻՋԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

8 ՓՈՂՈՑ ՆԷՋԻ—ՀԱՍՏՍ, ՀԱՒԻՒՂ ԼԱՍՔԻ

Սրհար տարիներու ընթացքին Փարիզի մէջ, իր ուսումը կատարելագործելէ եւ հիւանդանոցներու մէջ մեծ հմտութեան եւ երկար փորձառութիւններ տեսնելէ վերջ, վերադարձած է Պէյրութ եւ հաստատած իր սեփական դարմանատունը Նէճիլ-Հաստաս փողոց թիւ 8։

Գիտական ամենավերջին մեթոտներով եւ ելեկտրաբուժութեամբ (Diatermo-therapie) ճերմին եւ ի մասնաւորի կանանց վեներական, Ցրտնկախս, ընդ եւ հին ցերմամիզութիւն, փոլիպի, սեռմամանի, միզամուղի եւ անկարողութեան հիւանդութիւններուն ու ցաւարութիւններ։ Ճմռնապես կը դարմանեն արեան եւ ընդհ. ցաւարութիւններ, ռամաթիզմ (Rhumatisam) մորթային հիւանդութիւններ, մանիսակագոյն ճառագայթներով (Rayon ultra-violet)։ Մասնաւոր ելեկտրականութեամբ (Electro-coagulation) կատարեալ դարմանում կոկորդ, amygdaleի Hemoroideի։

Ընդ. ժամեր 8— 12 եւ 2— 8։ Կիրակի եւ տեսնկե օրեր միայն կէսօր։

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ 3,000,000 ֆրնք. որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սահոյ Օթելի տեմբ, Գուրճ, Գէյրութ

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՕԹ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՍԻԱՆԻ ՊԱՑՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 5½ %, Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի, մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

ԻՆՊԱՍՏ ԱՂԵՏԵՍԱՒՈՐՈՒՆ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Դամասկոսի օգնութեան խաչի հանդանակութեան մասնակցողներու ցանկին չարունակութիւնը.

	Ս. Դ.
Սարգիս Պագալեան	50
Թօրոս Աճառեան	25
Աւետիս Գօճա Քէչհաեան	25
Լեւոն «	25
Գրիգոր Աբէլեան	25
Աբրահամ Սիմօնեան	25
Ճոլճ Շաղըր	25
Լուիզա Գիրաձէր	25
Վահան Աւետիսեան	100
Աբրահամ Մըշեթի	50
Յովհ. Քերազեան	50
Տ/կ. Իսկուհի Պէչիրեան	600
Գէորգ Չամուրեան	50
Ճիվան Գահվէճեան	50
Գառնիկ Մուչեան	200
Յակոբ Էսկիճեան	25
Ճօրճ Նահէն	100
Իպրահիմ Մանուչի	25
Խաչեր Տինհուրեան	50
Յակոբ Կարապետեան	50
Սամսոն Տէմիրճեան	25
Ոմն	25
Սամուէլ Ոսկերիչեան	25
Տէր Թաթոլ Հայր	25
Կարաճ Սուլթան	900
Արշակ Չամիչեան	100
Սահակ Քիւրքճեան	50
Կարապետ Սաաթճեան	25
Համի Յովսէփ Լոչեճեան	50
Ոմն	200
Սերովբէ Քէչիչեան	400
Ոմն	50
Գէորգ Լօչխաճեան	50
Յակոբ Աճուրեան	25
Միսակ Մարտիկեան	25
Սամուէլ Պասմաճեան	10
Տիգրան Քէչիչեան	50
Պետրոս Սահակեան	20
Կարապետ Չագրըեան	10
Ներսէս Թիւֆէնքճեան	100
Վէրթայժ Մարտիկեան	25
Ոմն	10
Յակոբ Ղազարեան	25
Ոմն	10
Ոմն	8
Մեսրոպ Վարժապետեան	100
Սահակ Գապպէնճեան	50
Բագարատ Մարտիկեան	25
Անդրէաս Կարապետեան	25
Նշան Սրվաճեան	50
Աւետիս Փիլուճեան	100
Աւետիս Ալֆէրեան	25
Մասիս Լօկքպճեան	25
Առաքել Շահպենտէրեան	50
Կարապետ Գրիգորեան	10
Յակոբ Տրլոզեան	13
Նազար Ադապաչեան	10
Գէորգ Ղուկասեան	10
Գրիգոր Քիւլիքճեան	9
Սմբատ Կեցոեան	5
Միսակ Մարգարեան	25
Համի Գէորգ Մանուկեան	10
Նաչատուր Յակոբեան	25
Պետրոս Քիւլիքճեան	10
Պետրոս Իլէնկէզեան	10
Սարգիս Սանճրեան	25
Սարգիս Սէր Վէրեան	5
Սահակ Կեցոեան	10
Ադամ Ղարիպեան	5
Խաչեր Գալաճեան	15
Աւետիս Քիւլիքճեան	5

(Շար.)

Մահճակա՞լի պէտք ունիս, եթէ ճաշակի տէր ես

Անպայման պէտք է գնես Գինլանտական Ekvall վաճառանիշով առկուն գպանակով, ծալուող, Birch-trec ասիաական չինուած եւ օրեան նորոյթը եղող մահճակալ մը։

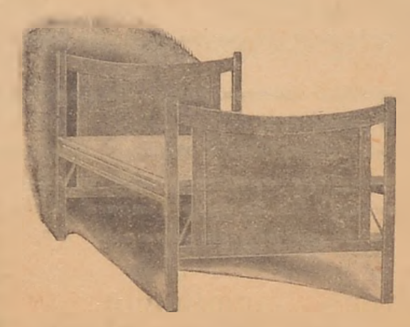

Գին՝ 8 եւ 8-50 Ս. Ո.

վճարման դիւրութիւններ

Զոյգ մահճակալներ, վերջին ծայր չքեղ, extra-strong զսպանակով, ընկոյզէ յատգոյն մահճակալէ մը աւելի չքեղ Գին՝ 1650 ս. դ. վճարումի նոյն դիւրութիւններով։

Փոխրերու եւ մանուկներու համար օդեղ մահճակալներ, թեթեւ սպասակ գոյնով, 8—850 ս. դ. վճարումի նոյն պայմաններով։

* * *

Մօտ օրէն կ'ասպասենք նաեւ նորակոյաչալի, տակուռ, թեթեւ եւ ծալուող Ekwall վաճառանիւթով, տաճ մէջ. նստարանի, սրճատունեու, օդափոխութեան համար գործածելի եւ պիտանապէսի այլասեռ Գին 125 եւ 150 ս. դ. մէկ հատ. Ekwall վաճառանիւթով արտադրութիւնները կրնայ գնումներ առնուազն 25 տարի։

ԴԵՂՕՐՑԱԳՐԻ ՃԻՒՂ

Hidro-milkuderm: Ոսկերուղ եւ բևեռուղ տակը կը հոտի՞ն, Ցիկին Օրխոյ, Պարոն, եւ նոյնը կը դժգոհի՞ս, գնէ՛, Hidro-milkuderm սպիտակ հեղուկ թիւլ մը եւ գործածէ գայն, տարաբ մը նոյ, հոտիները նոյնպէս պարտած է ու անախորժ նոյը խաղաս անհետացած պիտի ըլլայ։

Pommade Desitin&Poudre: Մանկ տակը պետ է ունենայ թիւլ Desitin եւնոյն boutons այրուցքի, մորթի հիւանդութեանց լաւագոյն եւ ազդեցիկ Քսուածքն զոր կրնամ ունենալ։

Coricide parfait: Ոտքիդ կոշտերէն (եաղր) կր տառապի՞ս, գոր ծածկէ Coricide parfait եւ կոշտերը սրմատախիլ ըլլոյ միակ եւ լաւագոյն դեղն է։

Dr. THILO & Co. Մարթան ծանօթ է արդէն ամէնուն, գործածելէ ետք վաճառանիւթը կրող, Chlorure d'Etyle, serum glucosé, Emetine եւ Huile camphré եւ ամեն տեսակ Injections, որոնք լաւագոյն կերպով պատրաստուած են եւ ունին երկար տարիներու հմայքը մը ու ծանօթ են ամբողջ ասխարհին։

Ամեն տեղեկութեանց, գնումի եւ այլ ծանրամասնութեանց համար դիմել՝

Սուրբոյ եւ Լիբանանի Ընդհ. Գործակալ *ՐՈՒԲԱՆԴ ՔՂՇԻՇԵԱՆԻ*

Գալ—Իտրիս 123 Rue des Postes, ալ'Orient-ի կից B. P. 810 Beyrouth

Տիկին Մօնզա հրեշտակ մըն էր, մի միայն ես եմ յանցաւորը, կ'երդնում այս բանը իմ յաւիտենական փրկութեանս վրայ։ Ոչ իմ և ոչ անոր մահուան համար մէկուն գլուխը պէտք չէ ցաւի։ Աղջկանս իմ վերջին օրհնութիւնները մատուցանես, զայն սիրելով կը մեռնիմ, ինչպէս որ միշտ սիրած էի, քա՛ղցր և սիրեցեա՛լ աղջիկս։

Աչքերը դէպի ծառներուն կողմը դարձուց, որոնք դրան առջին հաւաքուած էին, և անոնց մէջէն ճանչցաւ Էրնէսթը, երկուքնուն նայուածքները իրար հանդիպեցան։

— Սոսկալի կերպով կը տառապիմ, ըսաւ։ Ա՛հ, կ'ուզէի որ ամէն ինչ լմնցած ըլլար։

— Ի՛նչ է, պատասխանեց ձայն մը որ մարքիզը միայն ճանչցաւ։

Քրիստին անբացատրելի վիճակի մը մէջ իր խուցը դնաց։ Իր վրայ ուշադրութիւն չդրաւելու համար դէմքը թաշկինակովը կը պահէր, և հեծկլտանքները կը բռնէր։ Սակայն մարդու մը չհանդիպեցաւ ան, երբ առանձին մնաց, երբ եղածներուն վրայ պաղարիւնութեամբ մը մտածեց։ Ընդհանուր սարսուռ մը պատեց զինքը, ցուրտ քրտինք մը կը հոսէր ճակտէն, իրեն այնպէս կ'երևէր թէ պիտի մեռնի։ Սենեակին մէջ ծունկի եկաւ, և աղօթեց Աստուծոյ։ Ուսահատութիւնը, ապաշաւը զինքը կ'ընկճէին։

— Ա՛հ, ըսաւ ան, իրաւունք ունի, ես ալ իրեն պէս պէտք է ընեմ։ Չեմ կրնար ալ այս աշխարհի մէջ մընալ, կսկիծներուս բաժինը չատ մեծ է, և ատոր վրայ խղճի խայթն ալ աւելցուցի։ Այս առաջին անգամն է կեանքիս մէջ որ ինքզինքս անկարող կ'զգամ տանելու այն նեղութիւնները՝ զոր երկինք կը ղրկէ ինծի։ Իմ խելքիս հետևելով, և ինչպէս որ անոր կամքին և ար-

դարութեանը գործիք կարծելով մարդասպանին չափ եղեռնագործ ըրի ինքզինքս։ Ես կը համարձակի՛մ տակաւին երջանկութեան փափաքիլ, կը համարձակի՛մ տակաւին Ֆլավիի քով ապրիլը ընդունիլ ուրախութեամբ, ես... որ... ա՜հ, սոսկալի բան է այս։ Այս գործողութենէ ետքը պէտք է որ խիստ ապաշխարութեան մը ենթարկեմ ինքզինքս։ Ֆլավի, Լօպէր, ինձ համար կորսուած են։ Ա՜հ, Աստուած իմ, օգնէ ինձ։

Օրիորդ Քրիստին այսպէս մի քանի ժամեր անցուց, անշուշտ իր կեանքին ամենէն տաժանելի ժամերը։ Այս գերագոյն միտքը չէր թողուր քնաւ որ ուրիշ ազդեցութենէ մը կառավարուի, թէև ամէն ազդեցութիւնները կ'զգար։ Միշտ աւելի մեծ և աւելի հզօր կը գտնուէր ան, և Քրիստին ինչպէս պահ մը առաջ տեսնուեցաւ, մինչեւ ոտքեր մղեց զանոնք։ Պատուի չափազանցութենէ մը մոլորուած չուշացաւ ան ճշմարտութիւնը իմանալու, ասկէ՝ հետեւանքները կրելու և անտրտունջ զանոնք ընդունելու։ Քայլ մը կը մնար այս սեգ հոգիին համար և առանց վարանելու այդ քայլը առաւ։ Իր արտասուքները սրբեց զոր չէր կրնար բռնել, և գրասեղանին վրայ նստելով հետևեալը գրեց։

«Լօպէր, մեր բաժանումէն իվեր, ճակատագիրը մեր վրայ տարածուեցաւ, պէտք է հրաժարիլ սիրոյ և երանութեան ապագայէն որու կ'սպասէի, պէտք է որ մէկ մէկու յաւիտեան օտար մնանք։ Ի՞նչէն մեր ընտանիքին գլխուն հասած սոսկալի դժբաղդութիւնները պիտի իմանաս, քիչէն պիտի իմանաս թէ գո՛ւ ես մի միայն պաշտպան որը աղջկան մը զոր ծնողքը քեզ կը կտակեն, և որուն դուն ալ պէտք է որ կեանքդ նուիրեսս երջանիկ ըրէ զինքը, սիրէ զայն, ինչպէս որ ես պիտի սիրէի քեզ՝ եթէ Աստուած խղճուր։ Երկուքիդ ալ երբեմն իմ վրայօքս խօսեցէ՛ք, մի մոռնաք գիս,